

TOIMINTA JA HALLINTO 2005:7

*Rikosseuraamusviraston,
Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja
Valtakunnansyyttäjänviraston
tulostavoitteet vuonna 2005*

*Rikosseuraamusviraston,
Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja
Valtakunnansyyttäjänviraston
tulostavoitteet vuonna 2005*

ISSN 1458-6436
ISBN 952-466-241-8
Oikeusministeriö
Helsinki

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
1.3.2005

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Tulostavoiteasiakirja	
Oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Rikosseuraamusviraston, Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja Valtakunnansyyttäjänviraston tulostavoitteet vuonna 2005			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Julkaisu sisältää Rikosseuraamusviraston, Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja Valtakunnansyyttäjänviraston vuoden 2005 vahvistetut tulostavoitteet.			
Avainsanat: (asiasanat) Tulosohjaus, tulosneuvottelut			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 12/013/2005			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön toiminta ja hallinto 2005:7		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-241-8
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
1.3.2005

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Justitieministeriet, kriminalpolitiska avdelningen		Typ av publikation Dokument med resultatmålsättningar	
		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
		Datum då organet tillsattes	
Publikation (även den finska titeln) Resultatmålen för 2005 för brottspåföljdsverket, fängvårdens utbildningscentral och riksåklagarämbetet (Rikosseuraamusviraston, Vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja Valtakunnansyyttäjävirston tulostavoitteet vuonna 2005)			
Publikationens delar			
Referat Publikationen innehåller de fastställda resultatmålen för 2005 för brottspåföljdsverket, fängvårdens utbildningscentral och riksåklagarämbetet.			
Nyckelord Resultatstyrning, resultatförhandlingar			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) JM 12/013/2005			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, verksamhet och förvaltning 2005:7		ISSN 1458-6436	ISBN 952-466-241-8
Sidoantal	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

Sisällys:

- *Rikosseuraamusviraston, vankeinhoidon koulutuskeskuksen ja valtakunnansyyttäjänviraston tulostavoitteet vuodelle 2005*
- *Rikosseuraamusviraston tulostavoiteasiakirja vuodelle 2005* 3
- *Vankeinhoidon koulutuskeskus* 24
- *Valtakunnansyyttäjänviraston tulostavoiteasiakirja vuodelle 2005* 39

1.3.2005

Jakelussa mainituille

**RIKOSSEURAAMUSVIRASTON, VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN JA
VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTON TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005**

Oikeusministeriö päätti valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 11 §:n (254/2004) nojalla vahvistaa Rikosseuraamusvirastolle, Vankeinhoidon koulutuskeskukselle ja Valtakunnansyyttäjänvirastolle tähän julkaisuun sisältyvien tulostavoiteasiakirjojen mukaiset tavoitteet vuodelle 2005.

Oikeusministeri

Johannes Koskinen

Osastopäällikön sijainen,
apulaisosastopäällikkö

Jarmo Luttunen

JAKELU

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiontilintarkastajain kanslia
Valtiokonttori
NETRA (Valtionhallinnon internetraportointi)
Oikeusministeriön osastot ja erillisyksiköt
Rikosseuraamusvirasto
Vankeinhoidon koulutuskeskus
Valtakunnansyyttäjänvirasto

Rikosseuraamusvirasto

RIKOSSEURAAMUSVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUODELLE 2005

Hyväksytty tulosneuvottelussa 29.9.2004.

1 OIKEUSMINISTERIÖN KATSAUS VUODEN 2003 TULOKSELLISUUTEEN

Rikosseuraamusvirasto

Rikosseuraamusvirasto on osallistunut vireillä olevan Rake -hankkeen selvitys- ja suunnittelutyöhön. Virastossa on panostettu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisen edellyttämien kehityskeskustelujen läpiviemiseen.

Vankeinhoitolaitos

Valtion talousarvioesitykseen sisältyivät keskeiset, rangaistusten täytäntöönpanoa koskevat tavoitteet. Lähtökohtana oli keskimääräinen vankiluku 3450. Vankimäärä ylitti tämän luvun noin 130 vangilla, mikä vaikutti joidenkin tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Toimintoihin osallistumisen suhteen ei saavutettu tavoitetta 60 %. Toimintoihin osallistuminen vastasi noin 57 % vankien ajankäytöstä. Avolaitoksissa rangaistuksen suoritti keskimäärin 24 % vangista, tavoite oli 29 %. Työsiirtolatyyppeissä avolaitoksissa oli keskimäärin 201 vankia, tavoite oli 215. Toimintaan osoitetusta määrärahasta siirtyi vuodelle 2004 noin 870 000 euroa.

Vankivuoden hinta vuonna 2003 oli 43 146 euroa.

Oikeusministeriön ja Rikosseuraamusviraston kesken solmitussa tulossopimuksessa sovittiin talousarvioesitykseen kirjattuja tavoitteita täydentävistä, rangaistuksen täytäntöönpanon laatuun, vaikuttavuuteen, turvallisuuteen ja suunnitelmallisuuteen liittyvistä, sekä alan henkilöstön osaamiseen ja motivoituneisuuteen sekä resurssien käyttöön liittyvistä toimenpiteistä. Useat sovituista tavoitteista ja toimenpiteistä kuvasivat kehittämistyötä, joka oli luonteeltaan yhtä vuotta pitkäjänteisempää työtä edellyttävää. Osalle toimenpiteistä oli määritetty selkeästi tavoitetila vuonna 2003.

Seuraavassa on viitattu toteutumistietoihin joidenkin sellaisten tavoitteiden osalta, jotka ovat kiinteässä yhteydessä hallituksen talousarvioesityksessä linjattuihin tavoitteisiin.

Vankeinhoitolaitoksen rakenteiden ja organisaation uudistamisen suunnittelu jatkui. Vankeinhoidon rakenneuudistusta valmistelevalle hankkeelle toinen vaihe käynnistyi. Rikosseuraamusviraston vastuulla oli suurimmaksi osaksi aluevankiloiden toiminnan suunnittelu, ja virasto kohdensi kiittävästi voimavaroja tähän työhön. Osa tulossopimuksessa sovituista toimenpiteistä toteutui Rake -hankkeen työryhmien työnä. Tällainen oli muun muassa investointiohjelman tarkistamisen valmistelu.

Vankeinhoito pystytettiin järjestämään turvallisesti siitä huolimatta, että yksi keskeisistä ongelmista oli vankiloiden yliasutus ja sen seurannaisvaikutukset. Keskimääräinen käyttöaste suljetuissa vankiloissa oli 116 % mutta joissakin vankiloissa se nousi jopa noin 130 %:iin. Avolaitosten keskimääräinen käyttöaste oli 93 %. Vankeinhoitolaitoksen omin toimin ei ollut mahdollista vähentää yliasutusta suljetuissa laitoksissa eikä vaikuttaa siihen, että yliasutus olisi jakautunut laitosten välillä tasaisesti.

Täytäntöönpanon laadun ja vaikuttavuuden parantamisessa edettiin. Kaikkia sovittuja toimenpiteitä ei kuitenkaan pystytty toteuttamana sovitussa aikataulussa. Ongelmia oli esimerkiksi sijoittajayksikön käsikirjan valmistumisaikataulun, sijoittajayksikön toiminnan riittävän kattavuuden saavuttamisen ja työtoiminnan kehittämisen suuntaviivojen täsmentämisen suhteen. Haasteita tulevaisuudessa asettavat edelleen mm. tavoitteet huolehtia päihitteettömyyteen sitoutuvien vankien mahdollisuuksista suorittaa rangaistuksensa päihitteettöminä ja toiminnanjärjestäminen omasta pyynnöstään erillään asuville vangeille ja tutkintavangeille.

Vangeista oli toiminnoissa päivittäin keskimäärin vain noin 57 %. Vankien lukumäärän lisääntymistä ei ole pystytty ottamaan huomioon toimintojen järjestämisessä, vaan ns. toimintapaikkojen määrä on pysynyt ennallaan. Vankeusvangeilla on lain mukaan osallistumisvelvollisuus. Yksi vankilan keskeisistä tehtävistä on huolehtia mahdollisuudesta täyttää tämä velvollisuus. Vankimäärän vaihtelu edellyttää joustavuutta vankien toimintojen järjestelyissä ja työvoiman kohdentamisessa. Vankilan toimintojen kehittäminen niin, että rangaistusvangeilla on mahdollisuus suorittaa osallistumisvelvollisuutensa, on tulevien vuosien keskeinen haaste.

Vankitietojärjestelmän täytäntöönpano-osa ei valmistunut vuonna 2003. Se valmistuu vuoden 2004 aikana ja otetaan käyttöön kevätkaudella 2005.

Vankien määrän kasvaessa ei toimintaa pystytty sopeuttamaan varsinaisessa talousarviossa vankeinhoitolaitoksen toimintamenoihin varattuun 147 270 000 euron määrärahaan. Lisätalousarviossa myönnettiin määrärahaan lisäystä 7 670 000 euroa. Vankeinhoitolaitoksen toimintamenot olivat kaikkiaan noin 154,4 milj. euroa eli lähes 5 % suuremmat kuin varsinaisessa talousarviossa myönnetty määräraha. Vuodelle 2004 siirtynyt määräraha, vähän yli 3,4 milj. euroa oli vain 2,2 % toimintamenoista, mikä on järkevän taloudenhoidon kannalta liian vähän.

Tavoitteiden saavuttamisen raportointi ministeriölle ei vankeinhoitolaitoksen osalta ole ollut riittävän täsmällistä eikä kattavaa. Tulevina vuosina Rikosseuraamusviraston tulisi erityisesti panostaa siihen, että asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan suunnitelma tavoitteiden saavuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä ja tavoitteiden toteutumisesta seurataan jatkuvasti vuoden aikana.

Vuonna 2003 ovat olleet toteutettavina uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet, jotka on merkitty vuonna 2000 Senaattikiinteistöjen kanssa solmitun, vankeinhoitolaitoksen kiinteistöjen hallinnan luovutukseen vuonna 2001 liittyneen puitesopimuksen investointiohjelmaan vuoden 2003 aikana toteutettavina olevina hankkeina (Lounais-Suomen, Naarajärven, Pelson, Helsingin ja Riihimäen vankiloiden hankkeet). Näiden lisäksi on suunniteltu ja toteutettu pienempiä hankkeita, ja myös suunniteltu puitesopimukseen sisällymätön Helsingin vankilan avovankilaosaston uudisrakennushanke. Rikosseuraamusviraston 9.9.2004 päivätyn selvityksen mukaan yhteensä vuosina 2001- 2003 maksetut pääomavuokrat olivat alle puitesopimuksessa sovitun vuokratason. Vuonna 2003 maksettu pääomavuokra kuitenkin jo ylitti puitesopimuksen tason, vuoden 2004 pääomavuokran Rikosseuraamusvirasto ennustaa olevan noin 2,8 % puitesopimuksessa sovittua suuremman ja tulevina vuosina pääomavuokrat tullevat edelleen olemaan puitesopimuksessa sovittua suurempia vaikka joidenkin hankkeiden toteuttamista myöhennettäisiin ja hankkeita karsittaisiin. Vuokratason kohoaminen aiheutuu rakennus- ym. kustannustason nousun lisäksi hankkeiden sisällöllisistä ja aikataulumuutoksista. Isojen hankkeiden aikataulumuutosten vuoksi on käynnistetty pienempiä hankkeita, joiden vuokravaikutus on tullut maksettavaksi suunniteltua aikaisemmin. Vuokravaikutuksia tulisi seurata ja tehdä tarvittaessa ministeriölle esitykset investointisuunnitelman muutoksista hankkeiden vuokravaikutusten pitämiseksi suunnitellulla tasolla. Kustannusten noususta ja myös RAKE-hankkeen mahdollisista vaikutuksista johtuen investointiohjelman tarkistaminen on vireillä.

Uuden vankeuslain ja vankeinhoitolaitoksen organisaation voimaantumisen valmistelu on vuonna 2005 vaativa tehtävä. Tästä syystä ko. vuodelle ei ole aihetta asettaa uusia, paljon resursseja vaativia kehittämistehtäviä. Sisällöllinen kehittämistyö on syytä kohdistaa tärkeimpiin, aikaisempina vuosina saavuttamatta jääneisiin tavoitteisiin.

Kriminaalihuoltolaitos

Yhdyskuntaseuraamusten suunnitelmallisuus lisääntyi edellisvuoteen verrattuna asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Täytäntöönpantaviksi tulleiden yhdyskuntapalvelurangaistusten määrä pysyi ennallaan, mutta yhdyskuntapalvelutunnit lisääntyivät. Kehittämistä on lähinnä eri yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanon joutuisuutta kuvaavien tavoitteiden saavuttamisessa.

Yhdyskuntapalveluun tarkoitetun päihdeohjelman valmistelu aloitettiin ja liikenneturvaohjelman pilotointi toteutettiin. Suuttumuksen hallinta –kurssia toteutettiin tavoitteiden mukaisesti. Laitokselle luotiin toimintaohjeet päihdekysymyksen käsittelylle yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanossa. Kriminaalihuollon päihdetyön kehittämishanketta jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Lisäksi vuoden 2003 aikana aloitettiin toimistokohtaisesti räätälöity koulutus tilannearvioiden ja suunnitelmien laadun parantamiseksi. Kriminaalihuollon ja Vankeinhoitolaitoksen yhteistyönä kehitettiin sijoittajayksikkötoimintaa. Kriminaalihuoltolaitos asetti työryhmän kehittämään yhdyskuntapalveluasiakkaiden arviointia ja toimintaohjelmia.

Kriminaalihuoltolaitoksen organisaatiota tehostettiin ensisijaisesti toimipaikkaverkostoa kehittämällä. Kriminaalihuollon työntekijöiden työsuojelun toimintaohjelmaa (turvallisuusriskit ja vaaratilanteet työssä) alettiin toteuttaa kaikissa aluetoimistoissa. Kehittämiskeskustelut toteutettiin kaikilla organisaatiotasoilla. Tulostavoitteiden tueksi valmisteltiin henkilöstöohjelma, ja henkilöstön työn kuormittavuutta seurataan johdonmukaisesti.

Yhteistyössä rikoksettomaan elämään –hanketta jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Hankkeen ulkopuolisen arvioinnin käynnistäminen lykkääntyi vuodelle 2004.

Kokonaisuutena tulostavoitteet saavutettiin hyvin ja talousarvion puitteissa. Erityisiä kehittämisen haasteita oli lähinnä täytäntöönpanon joutuisuuden alueella, erilaisten yhdyskuntaseuraamusmuotojen sisällön kehittämisessä sekä uusintarikollisuutta ehkäisevien ohjelmien systemaattisessa käytössä. Myös vankeinhoidon ja kriminaalihuoltotyön yhteisten toimintaprosessien systemaattisessa kehittämisessä eri puolilla maata riittää haasteita.

2 RIKOSSEURAAMUSVIRASTON JOHDON KATSAUS

Oikeusministeriön linjaukset

Oikeusministeriön strategisena tavoitteena on monipuolistaa seuraamusjärjestelmää, ja täytäntöönpanon keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu uusintarikollisuuden vähentäminen. Viranomaistyöskentelyssä painotetaan tehokkuutta ja yhteistyötä. Yhteistyössä on tärkeää ylittää eri valtionhallinnon rajat ja kytkeä työskentelyyn myös kuntasektorin viranomaiset, kolmannen sektorin toimijat ja yksityiset henkilöt.

Rikollisuuden määrä ja toiminnan volyymi

Ensi vuoden keskivankiluku on talousarviossa arvioitu noin 3 700 vangiksi. Arvio tuskin voi pitää paikkansa. Tällä hetkellä vankiloissa on sakkovankeja noin 180 vähemmän kuin viime vuonna. Vankeusvankeja oli vankiloissa vastaavasti saman verran enemmän. Ulosottoviraston tietokoneongelmien vuoksi sakonmuuntorangaistuksia ei ole lähetetty täytäntöönpanoon huhtikuun alusta lähtien. Oikeusrekisterikeskuksen mukaan sakonmuuntorangaistuksia aletaan lähettää täytäntöönpanoon kuluvan vuoden marraskuussa. Maaliskuun alusta syyskuun alkuun mennessä on muuntamatta jäänyt noin 6000 sakonmuuntorangaistusta, joista noin 10 % päättyy vankilaan. Piilevä sakkojono kasvanee vuoden loppuun mennessä noin 900 vankiin. Sakkovankien määrän normalisoituminen nostaa ensi vuoden keskivankilukua yli 150 vangilla kuluvaan vuoteen verrattuna. Noin 900 vangin täytäntöönpanojonon purkaminen nostaa edelleen ensi vuoden keskivankilukua yli 100 vangilla. Näin vankiloiden jo usean vuoden ajan jatkunut yliasutus pahenee tulevana vuonna. Sakkovankijonon purkaminen tulee toteuttaa riittävän pitkällä aikavälillä, jotta vankilaan tulevien sakkovankien määrä pysyy edes jotenkin hallittavana.

Euroopan yhdentymisen myötä tapahtuvan rajojen avautumisen arvioidaan lisäävän järjestäytyntä rikollisuutta ja ulkomaalaisten vankien määrän lisääntymistä. Tämä tarkoittaa myös Kriminaalihuoltolaitoksen asiakkaiden ja vankien monikulttuuristumista. Tämä edellyttää Vankeinhoito- ja Kriminaalihuoltolaitosten henkilökunnalta eri kulttuurien ymmärtämistä ja parempaa kielitaitoa. Toisaalta kansainvälistymisen myötä myös valtioiden välinen yhteistyö lisääntyy ja mahdollisuudet hyödyntää kansainvälistä rikosseuraamusalan tutkimustietoa paranevat. Hyviksi havaitut käytännöt siirtyvät maasta toisen ja viranomaisyhteistyö tiivistyy.

Saatujen kokemusten mukaan ulkomaalaisen vangin palauttaminen kotimaahansa on varsin hidas prosessi, eikä ratkaise Suomen vankiluvun kasvusta aiheutuvia ongelmia.

Keskusrikospoliisin ennakkotiedon mukaan lähiaikoina on valmistumassa noin 1 000 rikospaikan DNA-tunnistetta. Koska DNA-tunnisteet liittyvät useimmiten vakavaan rikollisuuteen, tulee tämä lisäämään ensin tutkintavankien ja myöhemmin vankeusvankien määrää.

Alkoholiveron lasku ja alkoholin tuonnin vapautuminen ovat lisänneet alkoholin käyttöä ja päihdeongelmia. Alkoholin hinnanlasku on jo nyt lisännyt rikosten määrää. Rikosten määrän kasvaessa myös rangaistukset tulevat lisääntymään. Yhdyskuntaseuraamuksia tuomitaan enemmän ja yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanon sujuvuus vaarantuu. Rangaistujen määrän lisääntyminen pahentaa edelleen suljettujen vankiloiden yliasutusta. Suljettujen vankiloiden tilahtautta ei voida ratkaista sijoittamalla merkittävästi enemmän vankeja avolaitoksiin, koska yhä suurempi osa vangeista on tuomittu väkivalta- ja huumausainerikoksista tai järjestäytyneestä rikollisuudesta. Suuri osa tästä vankiryhmästä ei täytä avolaitosten soveltuvuuskriteerejä.

Vuoden 2004 kahdella ensimmäisellä vuosineljänneksellä törkeitä rattijuopumuksia on tullut ilmi 1 100 enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana. Lisäystä on ollut koko maassa lukuun ottamatta Lapin ja Oulun aluetta toisella vuosineljänneksellä. Poliisiin tietoon tulleiden törkeiden rattijuopumusten määrä heijastuu yhdyskuntapalvelun toimeenpanoon muutamien kuukausien viiveellä. Keskimäärin 15 %:ssa törkeistä rattijuopumustapauksista tuomitaan yhdyskuntapalvelua. Syyttäjiltä ja hovioikeuksista on alkuvuoden 2004 aikana tullut lähes 400 soveltuvuusselvityspyyntöä enemmän kuin edellisvuonna. Erityisesti hovioikeuksista tulleiden pyyntöjen määrät ovat kasvanee huomattavasti. Soveltuvuusselvityspyynnöissä on havaittavissa alueellista vaihtelua. Kriminaalihuoltolaitos vastaa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja niistä aiheutuviin haasteisiin ensisijaisesti huolehtimalla siitä, että sillä on toimivat verkostot, vaikuttavat työmenetelmät, osaava henkilöstö ja taloudelliset edellytykset nykyisten ja uusien yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanoon.

Lainsäädäntö

Uusi vankeus- ja tutkintavankeuslaki on menossa eduskunnan käsittelyyn vielä syksyn 2004 aikana. Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2006 aikana. Nuorisorangaistus laajentunee vuoden 2005 aikana koko maahan. On tulossa myös laki ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnasta. Sopimus- hoitorangaistuksen valmistelua jatketaan ja nuorten seuraamusjärjestelmän uudistusta valmistellaan. Elektronisen valvonnan käyttöä harkitaan.

Rakenteissa tapahtuvat muutokset

Tulevana vuonna valmistaudutaan vuoden 2006 aikana voimaan tulevaan uuteen vankeuslakiin ja vankeinhoitolaitoksen organisaatiomuutokseen. Organisaatiomuutoksessa vankeusprosessin hallinnointi, vankiloiden väliset työnjakokysymykset sekä vankeinhoitolaitoksen johto- ja hallintorakenteet uudistetaan varsin perusteellisesti. Samassa yhteydessä hallinnonalan talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut siirretään vuonna 2006 perustettavan palvelukeskuksen tehtäviksi. Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuolto organisoidaan valtakunnalliseksi terveydenhuoltoyksiköksi. Tulevien muutosten vuoksi useat avautuneet virat on nyt täytetty määräaikaikaisina. Hankkeesta johtuvia henkilöstöjärjestelyitä ryhdytään toteuttamaan vuoden 2005 aikana.

Tähän asti vankeinhoitolaitoksen investointiohjelma on kyetty toteuttamaan Senaatti-kiinteistöjen kanssa solmitussa puitesopimuksessa sovitussa aikataulussa sopimuksessa sovitulla kokonaisvuokratasolla. Hankkeiden kustannusarvioiden nousun vuoksi vuoden 2007 jälkeen aloitettavien hankkeiden toteutusaikatauluja tullee lykätä, jotta ohjelma pysyy sovitussa kokonaisvuokrakehityksessä. Vankiluvun nousun aiheuttamasta lisärakentamistarpeesta tulee tehdä päätös vuoden 2005 syksyllä. Neuvotellut investointiohjelman tarkistamisesta ovat vireillä.

Taloudellinen tilanne

Vankeinhoitolaitoksen osalta vuodelle 2005 tehty talousarvioesitys mahdollistaa 3700 vangin perushuollon ja noin 2050 vangin sijoittamisen aktiivitoimintaan. Lisäksi määräraha mahdollistaa uudistettavien toimitilojen käyttöön ottamisen. Henkilöstön lisäämismahdollisuudet riippuvat mm. sakko-vankijonon purkamisen aiheuttamien lisämenojen ja muiden jo päätettyjen tai vankeinhoitolaitoksesta riippumattomien menoerien rahoitusmahdollisuuksista lisätalousarviolla.

Hallituksen talousarvioesitys ei kata sakkovankijonon purkamisesta aiheutuvia lisämenoja, vuoden 2005 palkankorotuksia, uuden palkkausjärjestelmän rahoitusta, vankitoimintojen lisäämistä, terveydenhuollon kehittämistä eikä vankitietojärjestelmän kehittämistä päätetyssä aikataulussa. Näiden lisäkustannusten osalta jouduttaneen turvautumaan lisätalousarviomenettelyyn.

Vankiloiden henkilöstön aliresursoinnin vuoksi entistä suurempi osa henkilökunnasta kohdentuu valvontaan ja pakollisten perushuolto- ja kuljetustehtävien hoitamiseen. Pitkittynyt henkilöstöressurssien alimitoitus suhteessa vankiloille asetettaviin toiminnallisiin tavoitteisiin näkyy jo mm. vankien välisen väkivallan kasvuna, kiristyneenä työilmapiirinä ja lisääntyvinä sairauspoissaolojen määränä. Tämä taas johtaa ns. piikki- ja ylityötuntien määrän kasvuun.

Yhdyskuntaseuraamusten näkökulmasta julkishallinnon rahoitusongelmat merkitsevät epävarmuutta uusien yhdyskuntaseuraamusten edellyttämien resurssien saamisessa. Vähäisten henkilöressurssien takia työntekijöiden kuormitus lisääntyy ja pitkään jatkuessaan tilanne johtaa henkilöstön uupumiseen. Niukassa resurssitilanteessa on vaarana, että organisaation kehittämisessä keskitytään vain taloudellisuuden ja tuottavuuden kehittämiseen esimerkiksi henkilöstön koulutukseen panostamisen ja yhdyskuntaseuraamustyön vaikuttavuuden kehittämisen sijaan. Julkisten palvelujen tason heikkeneminen tai erityisryhmien sosiaalipalvelujen katoaminen lisäävät sosiaalista eriarvoisuutta ja turvattomuutta. Syyjäytymiskehitys nostaa todennäköisesti myös rikollisuutta.

Henkilöstöpolitiikka

Rikosseuraamusalalla toteutettavien muutosten läpivieminen edellyttää koko henkilökunnan kouluttamista ja sitoutumista uusiutuvan lainsäädännön ja uusittavan organisaation asettamiin tavoitteisiin. Muutokset edellyttävät hyvin motivoitunutta ja työssään jaksavaa henkilökuntaa. Tämä edellyttää hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja panostuksia myös henkilökunnan työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Rikosseuraamusalan henkilökunnasta melko suuri osa tulee vaihtumaan joko eläköitymisen tai muun vaihtuvuuden johdosta seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Samalla kun osaavasta työvoimasta odotetaan syntyvän pulaa muuallakin yhteiskunnassa, on myös rikosseuraamusalalla jo nyt valmistauttava tulevaan rekrytointikilpailuun muun yhteiskunnan kanssa. Vankeinhoitolaitoksessa tästä voi syntyä erityinen ongelma, sillä syrjäisemmällä vankilapaikkakunnilla on jo nyt vaikeuksia rekrytoida erityisesti korkeammin koulutettua erityishenkilöstöä. Palkkausjärjestelmän uusiminen voi osaltaan helpottaa rekrytointiongelmaa, mutta vaikutuksensa varmasti on muillakin tekijöillä, kuten alan yleisellä houkuttelevuudella ja organisaation maineella työnantajana.

Turvallisuustilanne

Vankilaturvallisuus on monilla mittareilla arvioituna edennyt hyvään suuntaan. Karkaamisten, luvatta poistumisten ja poistumisluparikkomusten määrä on vähentynyt. Kiellettyjen aineiden takavarikot ovat vähentyneet samalla, kun tarkastustoimintaa on tehostettu.

Kielteisenä ilmiönä, mikä suurelta osin johtune vankimäärän ja huumausainerikollisuuden kasvusta sekä vankiloiden ahtaudesta, on vankien välinen väkivalta merkittävästi lisääntynyt. Vaikka Pelson viime helmikuinen henkilökuntaan kohdistunut henkirikos oli yksittäinen tapahtuma, on pelättävissä, että henkilökuntaan kohdistuva väkivalta ja uhkailu tulevat lisääntymään.

3 RIKOSSEURAAMUSVIRASTON ARVIO KULUVAN VUODEN TULOKSELLISUUDESTA

Rikosseuraamusalan yhteiskunnallinen vaikuttavuus toteutuu toimimalla verkostoituneena osana valtion turvallisuusjärjestelmää. Rikosseuraamusalan tehtävänä on seuraamusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeudesta huolehtiminen niin, että se on luotettavaa ja uskottavaa, siitä ei aiheudu kohtuutonta haittaa vangille, henkilökunnalle eikä ulkopuolisille ja että toimenpiteet toteutetaan laissa, päätetyissä strategioissa ja tulosohjausmenettelyssä osoitetuin keinoin.

3.1. Arvio Kriminaalihuoltolaitoksen kuluvan vuoden tuloksellisuudesta

Vuoden 2004 TAE ja tulostavoitteiden määrittely perustuu arvioon, jonka mukaan yhdyskuntaseuraamusten määrä on vuoden 2003 tasoa.

Päivittäin on vuoden 2004 alussa ollut keskimäärin 300 yhdyskuntaseuraamusasiakasta enemmän kuin vastaavaan aikaan vuonna 2003. Toimeenpantaviksi tulevien yhdyskuntapalvelujen määrän arvioidaan nousevan noin 18 % ja suoritettujen tuntien noin 15 % vuoden 2003 tasosta. Käytettävissä olevien tietojen nojalla on arvioitavissa, että yhdyskuntapalvelutuomiot ovat aiempaa pidempiä. Ehdonalaaisesti vapautuneiden ja ehdollisesti rangaistujen valvottavien määrät ovat kasvaneet edellisvuoden tasosta. Alueellisesti tarkasteltuna kasvu on ollut suurinta Länsi-Kaakon tulosohjausalueella.

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden päivittäisen keskimäärän muutos:

	NR	ERN	EAV	YKP	Yht.
1.1. - 30.6.2003	26	1586	1219	1469	4301
1.1. - 30.6.2004	21	1622	1329	1629	4601
muutos (N)	-6	+36	+111	+160	+300

Asiantuntijalausuntoja palautettiin syyttäjille puolen vuoden aikana noin 600 enemmän kuin edellisvuonna vastaavaan aikaan. Alkuvuonna on tehty 26 alustavaa toimeenpanosuunnitelmaa nuorisorangaistusta varten eli niiden määrä pysyy tn. edellisvuoden tasolla vaikka uusia nuorisorangaistuksia on tullut toimeenpantavaksi kuuden kuukauden aikana ainoastaan kuusi kappaletta. Tässä vaiheessa on vaikeaa arvioida jatkuuko yhdyskuntaseuraamusten suoritelmäärien kasvu pidemmällä aikajänteellä. Todennäköistä on, että ainakin vuonna 2005 on varauduttava nykyiseen TAE:n ylittävään tasoon tai vielä siitäkkin kasvavaan suoritelmäärään.

Vuonna 2003 yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanoon käytettiin 250,42 htv. Vuonna 2004 tulospimuksissa sovittiin 249 htv:n käytöstä. Yhdyskuntaseuraamusten määrissä tapahtunut ennakoimaton kasvu on vaikuttanut merkittävästi henkilöstön kuormittavuuteen¹. Kriminaalihuoltolaitoksella on toimeenpanossa päivittäin 300 yhdyskuntaseuraamusasiakasta enemmän kuin edellisenä vuonna. Suoritteiden kasvu tarkoittaa vajaan 14 henkilötyövuoden suuruista työmäärää.

Kuormittavuus alueittain:

Tulosohjausalue	Kuormittavuus 2003	Kuormittavuus 2004
Etelä-Suomi	+ 2	+2.9
Länsi-Kaakko	+ 3.1	-6.5
Itä-Pohjoinen	+ 2.8	- 0.6
Khl yhteensä	+ 7.8	- 4.8

Nuorisorangaistuksen laajenemisen resurssitarvetta arvioitaessa oletettiin että ainakin 7 aluetoimistoa on sellaisia, jotka tulevat toimeen nykyisillä resursseilla. Tämä oletus ei enää pidä paikkaansa, vaan resurssitarvearviointi joudutaan tarkistamaan.

Yhdyskuntaseuraamusten suoritelmäärän ennakoimattomasta kasvusta huolimatta laitos on saavuttanut tyydyttävästi sille asetetut tulostavoitteet. Henkilöstön määrän ja kuormittavuuden epäsuhta suoritelmääriin on vaikuttanut erityisesti laadun kehittymisen hidastumiseen. Mikäli kehitys jatkuu samantasoisena tai määrät jopa edelleen nousevat vuonna 2005, tuottaa nykyisenkin laatutason säilyttäminen ongelmia ilman uusia henkilöresursseja nykyisiä tehtäviä varten. Uuden nuorisorangaistuksen vaatimat resurssit tulee turvata erikseen, jotta voidaan varmistaa sen laadukas toimeenpano koko maassa.

¹ Optimaalinen kuormittavuus: 1 htv= samanaikaisesti 15 yhdyskuntapalvelun toimeenpanoa tai 30 ern/eav valvontaa tai 5 nuorisorangaistuksen toimeenpanoa.

Onnistuttu	Kehittämisaalueet
<ul style="list-style-type: none"> • Suunnitelmallisuus lisääntynyt • Yhteistyö päihdehuollon ja muiden viranomaisten (syyttäjä, tuomioistuin ja vankeinhoito) lisääntynyt • Yhteistyö ja verkostopainotteinen työskentelytapa lisääntynyt 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhdyskuntapalveluun räätälöityjen toimintaohjelmien käyttöön ottaminen • Joutuisuuden lisääminen • Tapaamistiheyden parantaminen • Yhteistyö ja verkostopainotteisen työskentelytavan edelleen kehittäminen • Tilannearvion ja suunnitelman laadun parantaminen • Laadun arvioinnin ja tunnuslukujen monipuolistaminen

3.2. Arvio Vankeinhoitolaitoksen kuluvan vuoden tuloksellisuudesta

Alkuvuoden keskivankiluku oli kesäkuun loppuun mennessä lähes edellisen vuoden tasolla, 3 639 vankia, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 3 638 vankia. On kuitenkin huomioitava, että vankiluvun tasaantuminen johtui lähinnä sakkovankien tilapäisestä vähentymisestä. Tänä vuonna sakkovankia oli kesäkuun lopussa 145 vähemmän kuin viime vuonna, mutta vankeusvankeja vastaavasti 143 enemmän. Tällä hetkellä täytäntöönpanoa odottaa noin 600 sakon muuntorangaistusta. Määrän odotetaan nousevan noin 900:aan vuoden loppuun mennessä ennen kuin jonon purku voi alkaa. Tämä nostaa ensi vuoden vankilukuennustetta noin 200 vangilla.

Yleisesti ottaen vankeinhoitolaitos on suoriutunut tehtävistään ja tulostavoitteistaan kuluvana vuonna hyvin. Seuraavien tulostavoitteiden osalta vankeinhoitolaitos on kuluvan vuoden puoliväliin mennessä onnistunut:

- Vankiloista karkaamiset, luvatta poistumiset ja poistumisluvilta palaamatta jäämiset ovat alhaisemmalla tasolla kuin koskaan ennen. Tavoitteena on pysyttää karkaamisten taso enintään vuoden 2003 tasolla.
- Avolaitoksiin oli sijoitettuna keskimäärin 788 vankia, eli 24,9 % vankeusvangeista. Tavoitteena on sijoittaa keskimäärin 25 % vankeusvangeista avolaitoksiin.
- Keskimäärin 1961 vankia on ollut tarkoituksenmukaisten toimintojen piirissä, mikä on 53 vankia enemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Tämä on noin 62 % rangaistusta suorittavista vangeista, mikä myös on tavoitteena. Tietoa siitä, montako tutkintavankia toimintoihin oli sijoitettuna, ei ole käytettävissä.
- Rikoksetonta ja päihteetöntä elämäntapaa tukevia toimintaohjelmia on suoritettu enemmän kuin vuonna 2003. Tavoitteena on säilyttää vuoden 2003 toiminnallinen taso.
- Vankien sijoittaminen rangaistuslaitoksen ulkopuoliseen laitokseen on jatkunut vuoden 2003 tasolla.
- Tuleva organisaatiomuutos on edennyt päätetyssä aikataulussa.
- Investointisuunnitelman tarkistamisen edellyttämät toimenpiteet on tehty 9.9.2004 mennessä.
- Kaikki esimiehet ovat osallistuneet uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoa tukevaan koulutukseen.
- Tulos- ja kehittämiskeskustelut on käyty kattavasti.
- Työyhteisöissä on toteutettu työhyvinvointia koskevia kehittämishankkeita syksyllä 2003 toteutetun barometrin pohjalta.
- Henkilöstötilinpäätös on laadittu.

Seuraavien tulostavoitteiden osalta vankeinhoitolaitoksessa tulee suorittaa edelleen kehittämistoimenpiteitä:

- Rangaistusajan suunnitelma sekä riski- ja tarvearvio on laadittu 337 vangille eli 82 %:lle laitoksiin saapuneista yli kahdeksi vuodeksi tuomituista vangeista. Rangaistusajan suunnitelmallisuus on kuitenkin lisääntynyt aiemmista vuosista.
- Terveystarkastus kyettäneen tekemään vähintään 50 %:lle suljettuihin laitoksiin vapaudesta saapuville vangeille. Vankeinhoitolaitoksen terveydenhuoltoa tulee kuitenkin edelleen kehittää.
- Peruskoulua loppuun suorittamattomista vangeista 23 % osallistui tai oli osallistunut soveltuvaan koulutukseen. Tavoitteena on 30 %:n osallistuminen.
- Rikosseuraamisalan henkilöstön osaamiskartoitus suunnitellaan kuluvan vuoden aikana. Kartoituksen toteutus ajoittunee ensi vuoteen. Kartoituksen tuloksia pyritään hyödyntämään organisaatiomuutoksen toteutuksessa.

Vankiluvun kehitys vankilajeittain 1.1.2002 - 1.9.2004 liitteenä. Lisäksi henkilökunnan jakautuminen tehtäväalueittain ja laitoksittain on liitteenä.

4 TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005

Valtioneuvosto on talousarvioesityksessä asettanut oikeusministeriön hallinnonalalle tavoitteeksi mm. sellaisten toimenpiteiden valmistelun, joilla vähennetään erityisesti huumausaine-, väkivalta-, talous- ja uusintarikollisuutta. Uusintarikollisuuden alentamiseksi tavoitteena on kehittää rangaistuksen suunnitelmallista toimeenpanoa ja parantaa vapautuvien vankien jälkihuoltoa.

Oikeusministeriön toimialalla tavoitteet edellyttävät seuraamusjärjestelmän monipuolistamista, rangaistusjärjestelmän toiminnan tehostamista ja myös sosiaalisia tukitoimia. Nuorten rikoksia pyritään vähentämään. Väkivalta- ja seksuaalirikoksista tuomittujen toimintaohjelmia tehostetaan vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamuksissa ja huumeenkäyttäjien hoitoonohjausta parannetaan.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää organisaation, viranomaisten palvelujen ja työprosessien sekä henkilöstön osaamisen ja ammattitaidon pitkäjänteistä kehittämistyötä. Tuottavuutta parannetaan suuntaamalla uudelleen hallinnon voimavaroja ja soveltamalla kehittyntä tietotekniikkaa. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden vaikeutumiseen ja henkilöstön kasvavaan eläkkeelle siirtymiseen lähivuosina varaudutaan johdonmukaisella ja pitkäjänteisellä henkilöstöstrategialla.

Rangaistusten täytäntöönpanossa pyritään lainsäädännön muutoksilla luomaan edellytyksiä aikaisempaa tavoitteellisempaan ja suunnitelmallisempaan toimintaan ja uusintarikollisuuden ehkäisyyn. Vankeinhoitolaitoksessa valmistaudutaan uuden lainsäädännön voimaantuloon vuonna 2006 ja vuosina 2002 - 2004 laadittujen rakennemuutossuunnitelmien mukaisiin, uuden lainsäädännön toteuttamista tukeviin organisaation ja toimintatapojen muutoksiin. Työprosesseja kehitetään ja suunnataan voimavaroja vankien kanssa tehtävään lähityöhön. Samanaikaisesti jatketaan työtä vankien toimintamahdollisuuksien lisäämiseksi ja monipuolistamiseksi. Keskushallintoa kevennetään. Kriminaalihuoltolaitoksen erityisenä tavoitteena vuonna 2005 on huolehtia siitä, että alueellisesti rajatun kokeilun päätyttyä valtakunnallisesti käyttöön otettavan nuorisorangaistuksen toimeenpano tapahtuu yhdenvertaisesti koko maassa.

Henkilöstön kehittämisessä keskeistä on RAKE- ja PALVO -hankkeiden avulla luoda edellytyksiä lainsäädäntöuudistusten toteutumiselle. Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto tukee näitä uudistuksia. Vuonna 2005 keskitytään muutosten valmisteluun ja niitä tukeviin kehittämistoimenpiteisiin. Suunnitellut muutokset koskevat Rikosseuraamusviraston ja Vankeinhoitolaitoksen organisaatiota ja henkilöstöä ja niillä pyritään tukemaan laadukasta ja tavoitteellista rangaistusten täytäntöönpanoa. RAKE -hankkeen yhteydessä tehdyt keskushallinnon kehittämissuunnitelmat eivät ole koskeneet Kriminaalihuoltolaitoksen keskushallintoa. Tältä osin suunnittelu jatkuu vuoden 2005 aikana.

Rikosseuraamusvirasto vastaa seuraavista toimenpiteistä:

1. RAKE- ja PALVO -hankkeiden linjausten mukaan valmistellaan suunnitelma Rikosseuraamusviraston henkilöstörakenteen asteittaisesta muuttamisesta aikatauluineen toukokuuhun 2005 mennessä. Lähtökohta suunnitelmassa on, että Rikosseuraamusviraston henkilötövuosimäärä vähenee vuoteen 2011 mennessä 20 – 25 henkilötövuodella, josta noin puolet siirtyy hallinnonalan palvelukeskukseen ja yhteiseen tietohallintoon palvelukeskukseen sekä puolet aluevankiloihin
2. Rikosseuraamusviraston tehtävistä Kriminaalihuoltolaitoksen keskushallinnon osalta laaditaan vuoden loppuun mennessä suunnitelma.
3. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ottaen huomioon vuonna 2004 toteutetun henkilöstöbarometrin tulokset ja vireillä oleva organisaatiomuutos. Työhyvinvointia seurataan.
4. Rikosseuraamusviraston uusi työjärjestysluonnos on valmistunut toukokuussa 2005.
5. Otetaan käyttöön uusi palkkausjärjestelmä solmittavan virkaehtosopimuksen mukaisesti

Taulukko Rangaistusten täytäntöönpanon henkilötövuodet 2002-2003*			
	2002		2003
Vankeinhoitolaitos	2719		2709
*Vhl toiminnan ohjausyksikkö	33		33
*Vankilat, vankimielisairaala	2687		2677
Kriminaalihuoltolaitos	282		288
*Khl toiminnan ohjausyksikkö	15		17
*Khl aluetoimistot	263		261
Yhteiset täytäntöönpano ja hallintotehtävät	66		63
Vankeinhoidon Koulutuskeskus	25		42
YHTEENSÄ	3093		3102
<p>*<u>Henkilötövuodet</u> (htv) kuvaavat henkilöresurssien käyttöä vuoden aikana. Henkilötövuosista on rajattu pois työllistetyt ja korkeakouluharjoittelijat. Kriminaalihuoltolaitoksen osalta on otettava huomioon, että aluetoimistojen lukuihin sisältyvät myös Khl:n hallinnoiman EU:n rahoittaman Youth Rise -projektin henkilöt. Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoon aluetoimistoissa käytettiin 261 (250) henkilötövuotta vuonna 2003. Keskushallinnon osuuteen sisältyy vuonna 2003 YRE-hankkeessa toimineet 4 htv.</p> <p>Lähde: eHRMinfo</p>			

4.1 Kriminaalihuoltolaitos

Tuotokset	Tarkistettu arvio	TAE 2005
Täytäntöön pantaviksi tulevat yhdyskuntapalvelutuomiot	4 100	3 500
Täytäntöön pantavia yhdyskuntapalvelutunteja	280 000	250 000
Valvonnassa olevia ehdonalaisesti vapautuneita keskimäärin	1 400	1 300
Valvonnassa olevia ehdollisesti rangaistuja nuoria keskimäärin	1 600	1 600
Uusia nuorisorangaistuksia	60	60

Suoritemäärien kasvu painottuu erityisesti yhdyskuntapalvelutuomioiden täytäntöönpanoon, johon odotetaan puolivuotisraporttien perusteella noin 17 % ennakoitua suurempaa lisäystä. Myös ehdonalaisvalvontojen määrä näyttää kasvavan odotettua enemmän.

Laatutavoitteet

Tavoitteena on arvioivan ja suunnitelmallisen työotteen vahvistuminen, toimeenpanon oikeellisuus ja riittävä kontrolli toimeenpanossa. Laadun tunnuslukujen tavoitetasoa on syytä tarkastella uudelleen alkuvuodesta 2005, kun koko vuoden 2004 määrätiedot ja nuorisorangaistuksen voimaantulo ja resurssitiedot ovat käytettävissä.

Tunnusluvut:	Tarkistettu arvio	TAE 2005
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaa	85%	85%
Nuorisorangaistuksen loppuun suorittaa ²	50%	
Tilannearvio ja toimeenpanosuunnitelma tehdään	80%	80%

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet:

1. Vuoden 2005 aikana saadaan valmiiksi eri yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanon laadun arvioinnin kriteerit. Samalla tuotetaan nykyistä kehittyneemmät toiminnallisen laadun tunnusluvut.
2. Tiivistetään yhteistyötä rikosvastuun toteutusketjussa ja kehitetään verkostoituvaa työskentelyotetta yhteistyöorganisaatioiden kanssa eri yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanotyössä. Väliarviointi/raportointi tehdään vuoden 2005 loppuun mennessä.
3. Toteutetaan Yhteistyössä rikoksettomaan elämänhallintaan -hankkeen arviointitutkimus siten, että arvioinnin tulokset ovat käytettävissä toukokuussa 2005.
4. Nuorisorangaistuksen käyttöönottoon liittyvä tutkimus on käynnistetty.

Toiminnallinen tehokkuus

Tavoitteena on resurssien oikea kohdentaminen, yhdenmukaiset työprosessit ja työajan kustannustietoinen käyttö.

² Nuorisorangaistuskokeilussa loppuun suorittaneiden osuus täytäntöönpanoon tulleista on kokeilun alusta vuoden 2003 loppuun mennessä ollut 30,6 %.

Tunnusluvut:	TAE 2005
Taloudellisuus (toimintamenot/tuomitut €)	2 900
Tuottavuus (tuomiota suorittavat + soveltuvuusselvitykset + henkilötutkinnat/htv)	60

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet:

1. Vuoden aikana kehitetään malli, jonka avulla yhdyskuntapalvelun ja nuorisorangaistuksen joutuisuutta voidaan arvioida ja kehittää³.
2. Osallistutaan uusien yhdyskuntaseuraamusten (sopimushoito, laki ehdonalaisesti vapautuneiden valvonnasta, nuorten seuraamusjärjestelmän kokonaisuudistus) valmisteluun ja ryhdytään tarpeellisiin valmistelutoimiin vuoden 2006 mahdollisesti voimaantulevien lakien osalta.
3. Kehitetään organisaatorakennetta tehokkuutta lisäävään suuntaan keventämällä hallinnon osuutta.

Henkilöstö

Tavoitteena on henkilöstön osaamisen lisääminen, työturvallisuuden kehittäminen sekä oikeudenmukainen ja kilpailukykyinen palkkaus. Henkilöstön määrä ja rakenne on esitetty liitteessä 1. Vuonna 2003 virkoja oli 243, henkilötyövuosia 261, joista 250 (98,5 %) kohdistui yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon perustehtäviin.

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet:

1. Varmistetaan resurssien tasainen jakautuminen nuorisorangaistuksen laajetessa valtakunnalliseksi.

Henkilöstön osaaminen, toimenpiteet ja tunnusluvut:

1. Parannetaan henkilöstön koulutustasoa kehittämällä rekrytointia henkilöstöstrategian linjausten mukaisesti. Tunnuslukuna käytetään koulutustasoindeksiä, tavoitteena vuonna 2005 indeksiluku 5,4 (indeksiluku 30.6.2004 oli 5,3).
2. Kehitetään henkilöstön osaamista ja osaamisen arviointia syksyn 2004 kuluessa valmistuvan kartoituksen pohjalta. Osaamiskartoitus koskee ensimmäisessä vaiheessa yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanotehtäviä. Kehittämissuunnitelma valmis toukokuussa 2005.
3. Johtamisosaamisen kehittäminen. Vuoden 2005 loppuun mennessä laaditaan johtamisprofiilien perusteella johtajille kehittämissuunnitelmat.
4. Henkilöstön täydennyskoulutusta suunnataan erityisesti uusien yhdyskuntaseuraamusten luottettavan toimeenpanon varmistamiseksi.
5. Henkilöstöohjelma 2010 linjausten toteuttamista jatketaan, erityisinä painopisteinä:
  - a) Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto ja Kriminaalihuoltolaitoksen kilpailukyvyyn parantaminen työmarkkinoilla.
  - b) Rekrytointiosaamisen kehittäminen.

³ Joutuisuudella tarkoitetaan aikaa, joka tarvitaan rangaistuksen läpiviemiseen täytäntöönpanoasiakirjojen saapumisesta niiden lähettämiseen oikeudelliseen yksikköön rangaistuksen päättymisen jälkeen

6. Parannetaan toimipaikkojen työturvallisuutta Kriminaalihuoltolaitoksen päihdetyön linjausten ja työsuojelutoimikunnan esitysten pohjalta. Seurannan välineet: vaara- ja uhkatilanneraporttien lukumäärä ja toteutetut toimenpiteet. Raportointi tulossopimuksen toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

4.2. Vankeinhoitolaitos

Tuotokset ja laadun hallinta

Suoritemääräarviot:	Toteuma 2003	TAE 2005	Korjattu arvio 2005
<i>Vankeja keskimäärin</i>	3 578	3 700	3850
<i>Suoritetut vankeudet:</i>			
- Päättäneitä sakon muuntorangaistuksia	2 059		2800
- Sakon muuntorangaistuksia suorittaneet muut vankeus- ja tutkintavangit	1 261		1 265
- Päättäneitä tutkintavankeuksia	1 594		1 590
- Vapautuneita vankeusvankeja	4 546		4 700
Yhteensä	9 460		10 355

Suoritetut vankeusrangaistukset tulevat vuonna 2005 lisääntymään vankeusvankien osalta. Viivästynyt sakon muuntorangaistusten täytäntöönpano ja sen korjautuminen kasvattaa sakkovankien kokonaismäärää tuntuvasti vuoteen 2004 verrattuna. Tutkintavankien määrässä ei odoteta tapahtuvan kovin suuria muutoksia. Keskivankilukua nostaa suoritettavien vankeuksien määrän lisääntymisen ohella suoritettavien rangaistusten pituuksien kasvu.

Laatutavoitteet

Tunnusluvut :	2003	2004 arvio	2005 tavoite
Rangaistusta suorittavien vankeusvankien osallistumisen toimintaan	61,7 %	62 %	65 %
Vankien osallistumis- % toiminta- ja päihdeohjelmiin	4 %	5 %	5 %
Avolaitoksiin sijoitettuja rangaistusvangeista keskimäärin	24 %	25 %	25 %
Vankilaturvallisuus			
• karkaamiset ja luvatta poistumiset/vuoden aikana vankilassa olleet	0,52 %	0,5 %	alle 0,5 %
• poistumisluvalta palaamatta jääneet/vuoden aikana vankilassa olleet	2,56 %	2,5 %	alle 2,4 %
Suljetun vankilan käyttöasteen poikkeama suljettujen laitosten keskimääräisestä käyttöasteesta enintään			10 %

Vuoden 2005 talousarvioesitykseen sisältyvät tulostavoitteet on laadittu pitäen lähtökohtana keski-vankilukua 3750. Mikäli keskivankiluku nousee tätä suuremmaksi, eikä vastaavaa resurssilisäystä voida osoittaa (17 000 euroa/vanki), se otetaan huomioon asetettujen tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa. Tulosneuvotteluajankohdan arvio on, että keskivankiluku tulee olemaan vuonna 2005 noin 3850.

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet:

1. Suunnitelmallisuutta parannetaan. Rangaistusajan suunnitelma laaditaan kaikille yli kahden vuoden vankeustuomiota suorittavalle vangille.
2. Suunnitellaan toimenpiteet, joita toimintaan osallistuvien rangaistusvankien osuuden nostaminen lain edellyttämälle tasolle vuonna 2006, edellyttää. Samalla huolehditaan siitä, että tavoitteellisten toimintaohjelmien osuus vankien ajankäytöstä kasvaa. Suunnitelma raportoidaan ministeriölle 30.7.2005 mennessä.
3. Arvioidaan vaatimukset, jotka vankien määrä ja ominaisuudet sekä rahoitustilanne asettavat vankeinhoidon tavoitteiden mukaisen työtoiminnan sisällölle ja kustannusrakenteelle. Rikosseuraamusvirasto osallistuu selvitystyöhön, jossa tarkastellaan vaihtoehtoisia työtoiminnan järjestämistapoja tavoitteena parhaiten vankeinhoidon tavoitteita vastaava, taloudellisesti ja tehokkaasti järjestetty työtoiminta aluevankiloissa.
4. Aiempaa suuremmasta vankimäärästä aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi suljettujen laitosten kuormitus on tasattu ja avolaitospaikkojen käyttöaste on vähintään 95 %.

Toiminnallinen tehokkuus ja henkilöstöresurssit

Henkilöstön määrä ja sen suunniteltu kehitys on kuvattu liitteessä 1. Tavoitteena on resurssien oikea kohdentaminen ja kustannustietoinen käyttö ottaen huomioon vankeuslain ja organisaatiomuutosten voimaantulo. Aluevankiloiden perustaminen ja tukipalvelujen keskittäminen toteutetaan suunnitelmallisesti niin, että samalla ylläpidetään vankeinhoidon laatua myös siirtymävaiheessa. Vankitietojärjestelmän asteittainen käyttöönotto tukee resurssien suuntaamista vankien kanssa tehtävään lähityöhön.

Tunnusluvut:	TAE 2005	TULOS-SOPIMUS
Taloudellisuus (toimintamenot/vanki, €)	43 500	43 500
Henkilöstön mitoitus (htv/vanki)	0,75	0,73
Koulutustasoindeksi	4,1	4,05

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet:

1. Laaditaan selvitys vankeinhoidon henkilöstön työpanoksen kohdentumisesta lähityöhön (vankiryhmien vetäjät, muu lähityö) sekä muihin tehtäviin. Luokittelua käytetään jatkossa henkilökuntarakenteen kehittämisessä sekä arvioitaessa työn laatua ja tuottavuutta. Aikataulu: maaliskuu 2005.

2. Valmistellaan yhteistyössä oikeusministeriön kanssa aluevankilan henkilökuntarakenteen perusmalli ja suunnitelma henkilöstörakenteen asteittaisesta muuttamisesta ja mitoituksesta. Tavoitteena on lähityössä toimivan henkilökunnan osuuden lisääminen. Aikataulu: toukokuu 2005.
3. Valmistellaan suunnitelma valtakunnallisen terveydenhuoltoyksikön organisoinnista. Aikataulu: toukokuu 2005.
4. Arvioidaan ja toteutetaan yhteistyössä oikeusministeriön ja Vankeinhoidon koulutuskeskuksen kanssa uuden lainsäädännön voimaantulon edellyttämä koulutus, joka toteutetaan pääosin vuoden 2005 aikana.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen:

1. Parannetaan henkilöstön koulutustasoa kehittämällä rekrytointia ja tehostamalla henkilökunnan täydennys- ja lisäkoulutusta siten, että Vankeinhoitolaitoksen henkilöstön koulutustasoindeksi nostetaan lukuarvoon 4,05 vuoden 2005 loppuun mennessä ja lukuarvoon 4,1 vuoden 2006 loppuun mennessä.
2. Kehitetään henkilöstön osaamista vuonna 2005 valmistuvan osaamiskartoituksen pohjalta mm. muuttuvan lainsäädännön asettamat vaatimukset huomioon ottaen ja laaditaan henkilökunnan kehittämissuunnitelma vuoden 2005 aikana.
3. Kehitetään johtamisosaamista mm. JET -koulutusta jatkamalla. Tavoitteena on lisätä koulutuksen läpikäyneiden määrää 20:lla vuoden 2005 aikana.
4. Järjestetään vankitietojärjestelmän käyttöönottoa tukeva koulutus. Tavoite: kouluttajakoulutus on annettu ja käyttäjäkoulutus aloitettu siten, että järjestelmä voidaan ottaa käyttöön vuoden 2006 alusta alkaen.
5. Henkilöstötilinpäätöksessä seurattavat keskeiset tunnusluvut:
  - Suoritettujen tutkintojen määrä (%-osuus)
  - Koulutuspäivät/henkilö
  - Koulutustasoindeksi

Työhyvinvointi, toimenpiteet ja tunnusluvut:

1. Henkilöstön työhön liittyvää hyvinvointia kehitetään kouluttamalla riittävä Kaiku-kehittäjien verkosto (vähintään yksi jokaiseen aluevankilaan) sekä laaditaan jokaisessa laitoksessa vuosittaiset työhyvinvointia koskevat suunnitelmat.
2. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ottaen huomioon vuonna 2004 toteutetun henkilöstöbarometrin tulokset ja vireillä oleva organisaatiomuutos. Toimenpiteet sisällytetään osaksi tulosohtausmenettelyä ja työhyvinvointisuunnitelmaa. Käynnistetään työpaikkakohtaisia kehittämishankkeita ja haetaan niitä varten valtiokonttorin kehittämistukea (Kaiku).
3. Seurataan henkilöstön hyvinvoinnin kehittymistä ja siihen liittyvän kehittämistoiminnan vaikuttavuutta osana henkilöstötilinpäätöstä, tulosraportointia ja kehityskeskusteluita. Suunnitelmaan yhteistyössä muun hallinnonalan kanssa toimiva mittaristo työhyvinvoinnin kehittymisen seurantaan.

5 TALOUDELLISET RESURSSIT

Rikosseuraamusviraston resursseja 2005 ja niiden suunniteltua kehitystä hallituksen määrärahakehyspäätöksen mukaan vuosina 2003 – 2008 on kuvattu liitteessä 1.

5.1. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot 2003-2005 organisaatioryhmittäin (1 000 €)

	2003 TP	2004 ennuste (OM)	v:lta -04 siirtyvä erä	2005 TAE
Vankeinhoitolaitos	154 376	160 400	3 868	163 100
Kriminaalihuoltolaitos	12 488	13 000	1 649	13 400
Yht. tp- ja hallintotehtävät	3 304	3 350	64	3 350
Vankeinhoidon koulutuskeskus	2 685	3 000	455	3 100
Yhteensä	172 853	179 750	6 036	182 950

Rikosseuraamusviraston osuus menoista on noin 7 100 000 euroa.

Vankeinhoitolaitoksen vuoden 2005 talousarvioesityksen mukaiseen määrärahaan sisältyy 300 000 euron määräraha tutkimus- ja kehittämistoimintaan, jonka käytöstä päätetään erikseen.

Vankeinhoitolaitoksen menokehitykseen vaikuttavat **laitosten pääomavuokramenot**, jotka kehittyvät vuosina 2003-2005 seuraavasti:

(1 000 €)		
2003 toteutuma	2004 arvio	2005 arvio
21 279	22 687	23 815

Oikeusministeriön tietohallinnon vastualueen talousarvion valmistelun yhteydessä tekemien laskelmien mukaan **tietohallinnon** menot kehittyvät vuosina 2003-05 seuraavasti:

	(1 000 €)		
	2003 toteutuma	2004 suunnitelma	2005 suunnitelma
Rikosseuraamusvirasto	128	154	215
Vankeinhoitolaitos	597	1 147	4 702
Kriminaalihuoltolaitos	235	446	581

5.2. *Kriminaalihuoltolaitos*

Nuorisorangaistuksen valmistelussa (HE 102/2004) on arvioitu vuonna 2005 tarvittavan yhteensä 14 uutta virkaa, mikäli kokeilun valtakunnallistaminen aloitettaisiin vuoden alusta. Vuosina 2006-2008 nuorisorangaistuksen toimeenpanoon on laskettu tarvittavan lisäksi uusia henkilötyövuosia kaikkiaan 17. Edelleen, vuoden 2004 suoritelmäerien kasvu on aiheuttanut tuntuvaa työn kuormittavuuden lisääntymistä. KHL:n vuoden 2004 siirtyvästä määrärahasta voidaan käyttää aluetoimistojen kuormittavuuden tasaamiseen kuuden uuden henkilötyövuoden palkkausmenot sekä kolmen uuden henkilötyövuoden palkkausmenot nuorisorangaistukseen. Lisäksi KHL:n siirtyvästä määrärahasta voidaan kattaa henkilöstölisäyksistä aiheutuvat toimitila-, muutto- ja tietoliikennemenot, yhteensä 150 000 euroa.

Nuorisorangaistuksen soveltaminen vakiinnutetaan portaittain siten, että nuorisorangaistus tulee osaksi seuraamusjärjestelmää nykyisillä kokeilualueilla 1.1.2005 alkaen ja laajenee valtakunnalliseksi 1.7.2005.

Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto on siirtynyt ja tämän hetkisen arvion mukaan se voidaan ottaa käyttöön vuoden 2004 lopulla, mikäli järjestöt hyväksyvät työnantajan tarjouksen. Uuden palkkausjärjestelmän rahoitus jaetaan kolmeen osaan: työnantajan toimintamenot, järjestöjen osuus ja valtiovarainministeriön osuus. Kustannusvaikutuksen KHL:n toimintamenoista on arvioitu olevan 2004 - 2005 noin 150 000. Kokonaiskustannusvaikutus vuosina 2004 - 2009 tulee olemaan 400 000 euroa koko Kriminaalihuoltolaitoksen osalta. KHL ei kykene vastaamaan työnantajan toimintamäärärahasta tulevan yhden kolmanneksen kustannusvastuusta muutoin kuin siirtyviin eriin varatun määrärahan kautta. Siirtyvään erään siirretään vuodelta 2004 varaus aluetoimistojen työturvallisuuden parantamiseksi (100 000 euroa).

Aluetoimistojen käyttöön varattavan osuuden jälkeen siirtyvää erää jäisi vuodelle 2006 vain 2 % (262 000), mitä alemmas ei toiminnan jatkuvuuden turvaamisen puitteissa ole mahdollista mennä.

5.3. *Vankeinhoitolaitos*

Vankeinhoitolaitoksen toimintamenoihin varattu 163 100 000 euron määräraha ylittää kuluvan vuoden menojen tason enintään vähän yli 1,5 %:lla. Vuodelta 2004 siirtyvä määräraha jäänee suunnilleen yhtä suureksi kuin vuodelle 2004 siirtynyt määräraha eli noin 3,5 miljoonaa euroon, joten se ei helpota vuoden 2004 rahoitustilannetta. Tilanne vaikeutuu huomattavasti, jos vankien kokonaismäärä kasvaa sakon muuntorangaistusten täytäntöönpanon alkaessa uudelleen tietojärjestelmäongelmista aiheutuneen pitkähkön keskeytyksen jälkeen.

Tiedossa oleva vuokramenojen kasvu, ns. palkkaperintö ja hintojen nousu huomioon ottaen ei muiden menojen lisäämiseen ole vuonna 2005 mahdollisuuksia. Vankimäärän kasvun lisäksi menopaineita aiheuttavat myös henkilökunnan määrän lisäystarpeet ja uuden palkkausjärjestelmän toteuttaminen.

6 TULOSRAPORTOINTI

Tulostavoitteiden toteutumista ja keskeisiä toimenpiteitä koskeva raportointi tehdään edellisen vuoden osalta helmikuun 2005 loppuun mennessä. Oikeusministeriön ja Rikosseuraamusviraston yhteisellä kehittämisspäivällä maaliskuu-huhtikuussa arvioidaan toteutunutta kehitystä edellisen ja voimassa olevan tulossopimuksen osalta.

Väliraportti vuoden 2005 tulossopimuksen toteutumisesta toimitetaan KPO:lle 15.8.2005 mennessä.

Esa Vesterbacka
osastopäällikkö

Markku Salminen
pääjohtaja

Maija Kukkonen
ylijohtaja

LIITE Vankeinhoitolaitoksen ja Kriminaalihuoltolaitoksen resurssit 2005 ja kehitys kaudella 2003 - 2008

Rikosseuraamusviraston esitys vuoden 2005 tulostavoitteiksi 17.9.2004 liitteineen

JAKELU Osallistujat
Kansliapäällikkö Kirsti Rissanen

Rikosseuraamusalan resurssikehitys 2003 – 2008**Taloudelliset resurssit (1000 €)**

	TP 2003	Ennuste 2004 (OM)	TAE 2005	Kehys 2006	Kehys 2007	Kehys 2008
Vankeinhoitolaitos	154 376	160 400	163 100	163 160	163 900	165 550
Kriminaalihuoltolaitos	12 488	13 000	13 400	13 700	13 700	13 700

Vuosien 2006-08 kehysluvuissa on lisäyksenä maaliskuussa 2004 päätettyihin määräraha-kehysiin otettu huomioon vuoden 2005 talousarvioesitykseen otettu 2 200 000 euron lisämääräraha.

Henkilöstöresurssien kehitys (henkilötyövuodet)

	2003	Arvio 2004	2005	2006	2007	2008-2011
Rikosseuraamusvirasto	113	112	110	100	97	87-92
Vankeinhoitolaitos	2677	2688	2 703	2 713	2 713	2 728
(budjettiin lisätyn 2 milj euron vaikutus)		+ 10	+ 15			
PALVO hankkeen ym. vaikutus				- 30		
Vankeuslain vaikutus				+ 40		+ 15
Kriminaalihuoltolaitos	261	258	267	276	281	291
Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanon lisäyksen vaikutus			+ 6			
Nuorisorangaistuksen valtakunnallistamisen vaikutus			+ 7	+ 9	+ 5	+ 10

Laskelmissa ei ole otettu huomioon muuta kehyskaudella suunnitteilla olevaa seuraamusjärjestelmän kehittämistä ja uudistusten edellyttämiä kehys- ja henkilöstötarpeita, ei myöskään vankiluvun mahdollisten muutosten vaikutuksia.

RIKOSSEURAAMUSVIRASTO

Vankeinhoitolaitoksen määrärahakehitys 2003 – 2005 (1000 €):

	TP 2003	Arvio 2004	Muutos (%) 2003 – 04	TAE 2005	Muutos (%) 2004 –05
Henkilöstömenot	93 025	96 800	4,1	96 800	-
Toimitilavuokrat	19 086	20 400	6,9	21 600	5,9
Palvelujen ostot	11 018	11 400	3,5	11 628	2,0
Muut menot	38 007	39 300	3,4	40 750	3,7
Maksullisen toiminnan tulot	-6 163	-6 370	3,4	-6 466	1,5
Muut tuotot	-597	-670	12,2	-680	1,5
YHTEENSÄ	154 376	160 860	4,2	163 632	1,7
TA:n määräraha		160 818		163 100	
VHL:lle kohdennettu		160 418			
Siirtyy seuraavalle vuodelle	3 450	3 008	- 12,8	2 475	- 17,7
Määrärahaa käytettävissä		163 868		166 108	1,4
Kohdentamaton määräraha		400			

Kriminaalihuoltolaitoksen määrärahakehitys 2004 – 2005 (1000 €):

	TP 2003	Arvio 2004	Muutos (%) 2003 – 04	TAE 2005	Muutos (%) 2004 –05
Henkilöstömenot	9 228	10 022	8,6	10 400	3,8
Toimitilavuokrat	1 188	1 190	0,2	1 210	1,7
Palvelujen ostot	1 174	1 100	- 6,3	1 400	27,3
Muut menot	903	826	- 9,3	1 000	21,1
Maksullisen toiminnan tulot	- 5				
Muut tuotot					
YHTEENSÄ	12 488	13 138	5,2	14 010	6,6
TA:n määräraha	12 600	13 200	4,7	13 400	1,5
Siirtyy seuraavalle vuodelle*	1 448	1 510*	4,2	900*	-40,4
Määrärahaa käytettävissä		14 648		14 910	

* Sis. UPJ-varauksen 400 000 €

Vankeinhoidon koulutuskeskus

VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN TULOSTAVOITEASIAKIRJA 2005

Tulosneuvotteluasiakirja perustuu oikeusministeriön ja Vankeinhoidon koulutuskeskuksen 17.11.2004 oikeusministeriössä, Mannerheimintie 4:ssä pidettyyn tulosneuvotteluun, johon osallistuivat oikeusministeriöstä:

Esa Vesterbacka,
Eeva Virkkunen,
Leena Kuusama,
Jouko Laitinen,
Jukka Vanhala ja

Vankeinhoidon koulutuskeskuksesta:

Hannu Kiehelä,
Raija Järvenpää ja
Anita Lehto

SISÄLTÖ

1	OIKEUSMINISTERIÖN KATSAUS VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN VUODEN 2003 TULOKSELLISUUTEEN	27
2	VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN JOHDON KATSAUS	28
2.1	Toiminta-ajatus ja visio	28
2.2	Koulutuskeskuksen toimintaympäristön keskeiset muutokset	28
2.3	Strategiset linjaukset.....	29
2.4	Kriittiset menestystekijät	29
3	VANKEINHOIDON KOULUTUSTKESKUKSEN ARVIO VUODEN 2004 TULOKSELLISUUDESTA	30
4	TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005	30
4.1	Tuotokset ja laadunhallinta	32
4.2	Palvelukyvyllle asetetut tavoitteet	33
4.3	Täydennyskoulutus	33
4.4	Laatutavoitteet	34
4.5	Toimenpiteet ja kehittämishankkeet	34
4.6	Toiminnallinen tehokkuus ja tunnusluvut	35
5	HENKILÖSTÖ	36
5.1	Henkilöstön määrä ja rakenne	36
5.2	Henkilöstön osaaminen.....	37
5.3	Henkilöstön hyvinvointi	37
6	TALOUELLISET RESURSSIT	38
7	TULOSRAPORTOINTI.....	38

1 OIKEUSMINISTERIÖN KATSAUS VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN VUODEN 2003 TULOKSELLISUUTEEN

Vuotta 2003 koskevassa oikeusministeriön ja koulutuskeskuksen välisessä tulossopimuksessa tavoitteet määriteltiin yleisluonteisesti täsmentäen niitä kuhunkin tavoitteeseen liittyvällä keskeisten toimenpiteiden luettelolla. Tutkintokoulutuksen tavoitteena oli mm. laaja-alaista perustutkintoa vastamaan muuttuvia työtehtäviä ja järjestää koulutus 80 opiskelijalle. Ammattikorkeakouluopetuksen kehittämisen tavoitteeksi asetettiin vastaavuus esimies- ja asiantuntijatehtävien vaatimusten kanssa. Täydennyskoulutuksen tuli vastata työelämän vaatimuksia ja sitä tuli kehittää valmistuneen työryhmämietinnön mukaisesti. Kirjaston edellytettiin palvelevan rikosseuraamusalan henkilöstöä. Taloushallinnon ja tukipalveluilta edellytettiin tavoitteellisuutta ja toimivuutta. Henkilöstön uudistumisesta ja työkyvystä tuli huolehtia entistä paremmin.

Perustutkinnon järjestämistä koskevat toimenpiteet ovat pääosin toteutuneet. Erityisen ilahduttavaa on, että tutkintoa suorittamaan haki 26 % aikaisempaa vuotta enemmän. Perustutkinnon sisällöllisestä kehittämisestä on kuitenkin todettu tehtävän päätös vasta vuonna 2004. Laurean ammattikorkeakoulun rikosseuraamusalan ammattikorkeakoulututkinnon opetuksen järjestämiseen koulutuskeskus osallistui.

Täydennyskoulutus järjestettiin vuonna 2002 tehtyjen suunnitelmien mukaisesti aikaisempaa laajempina kokonaisuuksina. Määrällinen 40 opintojakson tavoite ja sisällölle asetetut erityiset tavoitteet saavutettiin. Täydennyskoulutus on suunniteltu siten, että se voidaan hyödyntää jatkokoulutuksessa ja rikosseuraamusalaan perehdyttävää koulutusta on järjestetty muun kuin rikosseuraamusalan tutkinnon suorittaneille, alalle tulleille uusille työntekijöille. Opetusmenetelmiä on monipuolistettu.

Kirjaston toimintaa on edelleen kehitetty ja julkaisutoimintaa varten on valmisteltu julkaisustrategia.

Koulutuskeskuksen organisaatiota on täsmennetty ja järjestyssääntö ja arkistosääntö valmisteltu. Primus-kurssihallintojärjestelmä on otettu käyttöön.

Työntekijöiden poissaolopäivien lukumäärä oli 14 % edellistä vuotta suurempi, noin 10,8 poissaolopäivää yhtä työntekijää kohden. Myös oppilaiden poissaolot olivat nelikertaisia edelliseen vuoteen verrattuna. Tältä osin tapahtunut kehitys ei ole ollut toivotun suuntaista. Työyhteisön kehittämisen tavoitteeksi asetettiin mm. ikääntyvien työntekijöiden työelämässä pysymisen tukeminen. Henkilöstön ammattitaidon kehittämistoimenpiteistä rikosseuraamusalan muuttuvien vaatimusten edellyttämällä tavalla ei ole raportoitu lukuunottamatta verkko-opetusmenetelmäkoulutukseen osallistumista.

Kokonaisuutena asetetut tavoitteet saavutettiin riittävässä määrin koulutuskeskukselle osoitetun määrärahan puitteissa. Toimintamenot olivat vuonna 2003 yhteensä 2 685 000 euroa, kun käytettävissä ollut määräraha oli lisätalousarviossa VES:n mukaisiin palkan- korotuksiin myönnetty määräraha ja edelliseltä vuodelta siirtynyt erä mukaan laskien yhteensä 3 104 000 euroa. Vuodelle 2004 siirtyvä erä oli 420 000 euroa eli 15,6 % toimintamenoista. Siirtyvän erän osuus oli olennaisesti suurempi kuin oikeusministeriön hallinnonalan muissa yksiköissä keskimäärin. Vuotta 2004 koskeneessa tulosneuvottelussa koulutuskeskuksen edustajat arvioivat siirtomäärärahan huomattavasti pienemmäksi. Jatkossa onkin tarpeen kehittää menokehitystä koskevia ennustamismenettelyjä, jotta tulosneuvotteluissa pystyttäisiin arvioimaan realistisesti seuraavan vuoden toiminnan rahoituspuutteet. Toisena tärkeänä kehittämiskohteena tuli vuoden aikana eri yhteyksissä

esiin toiminnan tehokkuuden eli taloudellisuuden ja tuottavuuden arviointiin sopivien tunnuslukujen tarpeellisuus. Taloudellisuuden arviointi edellyttää yksikkökustannustietoja, jossa palkkakustannukset on jaettu eri toiminnoille käytettyä työpanosta vastaavasti, minkä lisäksi toiminnoille kohdistetaan myös niiden laskettu osuus hallinto- ja muista yleiskustannuksista. Vuodelta 2003 käytettävissä olevien seurantatietojen puutteellisuuden takia ei toimintojen yksikkökustannuksia pystytä asianmukaisesti laskemaan.

2 VANKEINHOIDON KOULUTUSKESKUKSEN JOHDON KATSAUS

2.1 Toiminta-ajatus ja visio

Vankeinhoidon koulutuskeskuksen perustehtävänä on huolehtia siitä rikosseuraamusalan henkilöstön tarvitsemasta ammatillisesta ja perus- ja lisäkoulutuksesta sekä koulutusta tukevasta kehittämistyöstä, joka on rikosseuraamusalan ydinosaamista ja jota ei ole saatavissa muiden oppilaitosten järjestämänä.

Vankeinhoidon koulutuskeskus toteuttaa oppi- ja tutkimuslaitosten kanssa yhteistyössä rikosseuraamusalan ylintä ammatillista koulutusta sekä osallistuu aktiivisesti alan työelämän kehittämiseen ja uusintarikollisuutta vähentävien ohjelmien kouluttamiseen, kehittämiseen ja arviointiin. Koulutuskeskus toimii myös alansa pohjoismaisena tietokeskuksena ja osallistuu suunnitelmallisesti ja aktiivisesti rikosseuraamusalan koulutusta koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön.

2.2 Koulutuskeskuksen toimintaympäristön keskeiset muutokset

Virka- ja tehtävarakenne sekä -nimikkeistö perustuvat laajoihin tehtävä- ja asiantunte-muskokonaisuuksiin. Tästä johtuen koulutuskeskuksen tutkintokoulutuksen opetussuunnitelman tulee vastata rakenteeltaan ja sisällöltään työelämän ja muun ammatillisen koulutuksen asettamia vaatimuksia. Näihin muutostarpeisiin tulee kyetä vastaamaan riittävän nopeasti ja joustavasti. Käytännössä vankeinhoidon opetussuunnitelman sisältöjä ja rakennetta tulee tarkistaa vuosittain. Lisäksi opetussuunnitelmaa tulee voida kehittää niin, että se on nykyistä paremmin vertailukelpoinen sekä käsitteistön, tavoitteiden ja laajuuden osalta muuhun ammatillisen koulutusjärjestelmään.

Vankeinhoidon organisaation rakenteen, toimintamallien ja lainsäädännön uudistaminen edellyttää henkilöstön osaamisvaatimusten nostamista ja monipuolistamista sekä lisää panostusta täydennyskoulutukseen. Vuosina 2005 ja 2006 koulutuksen painopiste tulee olemaan uuden vankeuslain sekä turvallisen ja suunnitelmallisen täytäntöönpanon edellyttämässä koulutuksessa. Täydennyskoulutustarpeeseen vastaaminen edellyttää verkko- ja muiden etäopetusmenetelmien kehittämistä.

Rikosseuraamusalalla järjestetty AMK -koulutus ei tule sellaisenaan tyydyttämään valvonnan ja ohjauksen esimiestehtävien koulutuksen määrällistä tarvetta lähitulevaisuudessa. Tästä syystä koulutuskeskuksen on varauduttava järjestämään tähän pätevöittävää koulutusta ainakin vuoteen 2008 saakka.

Aluevankila koostuu sijoittajayksiköstä sekä riittävän monipuolisen palvelurakenteen edellyttämästä vankila- ja avovankilayksikköverkostosta, joka aikaisempaa laitostantaa itsenäisemmin vastaa oman henkilöstön lisäkoulutuksesta. Muutos edellyttää nykyisen koulutusyhdyshenkilöverkoston vahvistamista ja tehtävien selkiyttämistä, jonka avulla suunnitelmalliselle koulutusyhteistyö aluevankiloiden kanssa voidaan toteuttaa.

Rangaistuksen täytäntöönpano-organisaatioiden velvoitteet toimia kiinteässä **yhteistyössä** yhteiskunnan muiden, rikosseuraamusten tavoitteiden toteutumisen kannalta merkityksellisten organisaatioiden kanssa lisääntyvät. Koulutuskeskuksen tarjoaman koulutuksen tulee lisätä alueellisen yhteistyön edellytyksiä rikosseuraamusalalla. Tämä lisää lähivuosina alueellisesti järjestettävän sidosryhmäkoulutuksen määrällistä tarvetta.

Aluevankilalla voi olla kehittämistehtäviä ja kokeilutoimintaa. Koulutuskeskukselle on luotava riittävät toimintaedellytykset osallistua rikosseuraamusalaa, erityisesti ohjelmatoimintaa, päihdetyötä ja muuta kuntoutusta koskevaan kehittämis- ja kokeilutoimintaan yhdessä alueyksiköiden kanssa.

2.3 Strategiset linjaukset

1. **Selvitetään rikosseuraamusalan uudistuvan lainsäädännön, alan yleisten kehittämistavoitteiden ja RAKE 2- hankkeen linjausten vaikutukset vankeinhoidon henkilöstön osaamisvaatimuksiin ja tehdään sitä vastaavat muutokset sekä perustutkinnon että täydennyskoulutuksen opetussuunnitelmaan**
2. **Huolehditaan koulutuksen arvioinnista sekä opiskelijoiden että työnantajien näkökulmasta**
3. **Huolehditaan tarvittavista siirtymäajan järjestelyistä siirtymäkautena 2005-2008 ennen rikosseuraamusalan ammattikorkeakoulututkiminnon suorittaneiden saattamista alan tehtäviin.**
4. **Järjestetään Laurea -ammattikorkeakoulun kanssa rikosseuraamusalan AMK -tutkintoon johtavaa koulutusta ja huolehditaan siitä, että perushenkilöstöllä on riittävät valmiudet osallistua aikuiskoulutuksena järjestettävään.**
5. **Avustetaan rikosseuraamusalan toiminnallisia yksiköitä (vankilat, aluetoimistot jne) henkilöstön kehittämissuunnitelmien tekemisessä ja osallistutaan aktiivisesti koulutuksen järjestämiseen.**
6. **Edellä mainittua linjaus huomioiden huolehditaan riittävästä yhteistyöstä eri oppilaitosten kanssa muun muassa niiden rikosseuraamusalan koulutuksen lisäämiseksi.**

2.4 Kriittiset menestystekijät

- *Oman tehtävän selkeä hahmottaminen osana suomalaisen yhteiskunnan koulutusjärjestelmää.*
- *Varmistetaan, että toimintaympäristön muutokset otetaan huomioon koulutuskeskusta koskevassa lainsäädännössä ja resursoinnissa.*
- *Rikosseuraamusalan sisältö, asetetut kehittämistavoitteet ja näiden asettamat vaatimukset rikosseuraamusalan henkilöstön osaamiselle ovat toiminnan peruslähtökohtana.*
- *Perehtyneisyys rikosseuraamusalan kotimaiseen ja kansainväliseen kehitykseen ja tutkimukseen.*
- *Yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa rikosseuraamusalan henkilöstön ammatissa kehittämisen edellyttämien koulutusväylien avaamiseksi.*
- *Riittävän ja asiantuntevan oman opetushenkilöstön saaminen rikosseuraamusalan ydinosaamisalueille.*
- *Koulutuskeskuksen henkilöstön jaksamisen ja hyvinvoinnin turvaaminen.*
- *VHKK:n (opetuksen) ydinosaamisalueet liitetään meneillään oleviin rikosseuraamusalan kehittämisprosesseihin.*

- *Tulevaa aluevankilayhteistyötä varten muodostetaan toimiva koulutusyhdyshenkilöverkosto.*
- *Opetustoimintaa hajautetaan ja viedään lähemmäs palvelujen käyttäjiä.*
- *Verkko-opetuksen osuutta koulutustarjonnasta lisätään.*

3 VANKEINHOIDON KOULUTUSTKESKUKSEN ARVIO VUODEN 2004 TULOKSELLISUUDESTA

VHKK:n keskeiset määrälliset tavoitteet tullaan saavuttamaan. Perustutkinnolle hakeutuvien määrällinen lisäys oli 13% edelliseen vuoteen verrattuna. Myös ylivartijakoulutukseen hakijoita oli enemmän kuin koskaan aikaisemmin (105 hakijaa). Rikosseuraamusalan koulutusohjelmaan haki 225 ensisijaisista hakijaa, joista koulutukseen valittiin 16. Myös koulutusohjelmien sisältöä on kehitetty sovittujen opetusalueita painottaen. Kirjasto saavuttaa sille asetut palvelukykyä koskevat tavoitteet.

Seuraavien tulostavoitteiden ja toimenpiteiden osalta poikkeamia ja kehittämistarpeita:

- Vankiloiden ja aluetoimistojen resurssitilanteesta johtuen täydennyskoulutukseen hakeutuminen on vaikeutunut ja osa täydennyskoulutuksena järjestettävistä opintojaksoista on jouduttu peruuttamaan. Osa tämän lisäkoulutuksen sisällöistä toteutetaan kuitenkin ylivartijakoulutuksen yhteydessä.
- Ehdotusta perustutkinnon sisällön, laajuuden ja rakenteen kehittämistarpeesta ei ole tehty eikä KPO ole asettanut työryhmää pohtimaan asiaa, vaikka asiasta sovittiin erikseen vielä elokuussa 2004.
- Oppilaitosta koskevaa lakia ja asetusta ei ole jätetty sovitun mukaisesti eduskunnalle.
- Henkilöstön ikärakenteesta ja työkuormituksesta johtuvat sairauspoissaolot ovat lisääntyneet huolestuttavasti.
- Työntekijöiden tehtäväkuviin on tarpeen tehdä tarkistuksia
- Oppilaitoksen toiminnan seuranta- ja rapointijärjestelmä vaatii edelleen kehittämistä
- Uuteen palkkausjärjestelmään ei ole siirrytty sovitussa aikataulussa

4 TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005

Valtioneuvosto on talousarvioesityksessä asettanut oikeusministeriön hallinnonalalle tavoitteeksi mm. sellaisten toimenpiteiden valmistelun, joilla vähennetään erityisesti huumausaine-, väkivalta-, talous- ja uusintarikollisuutta. Uusintarikollisuuden alentamiseksi tavoitteena on kehittää rangaistuksen suunnitelmallista toimeenpanoa ja parantaa vapautuvien vankien jälkihuoltoa.

Oikeusministeriön toimialalla tavoitteet edellyttävät seuraamusjärjestelmän monipuolistamista, rangaistusjärjestelmän toiminnan tehostamista ja myös sosiaalisia tukitoimia. Nuorten rikoksia pyritään vähentämään. Väkivalta- ja seksuaalirikoksista tuomittujen toimintaohjelmia tehostetaan vankiloissa ja yhdyskuntaseuraamuksissa ja huumeenkäyttäjien hoitoonohjausta parannetaan.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää organisaation, viranomaisten palvelujen ja työprosessien sekä henkilöstön osaamisen ja ammattitaidon pitkäjänteistä kehittämistyötä. Tuottavuutta parannetaan suuntaamalla uudelleen hallinnon voimavaroja ja soveltamalla kehittynyttä tietotekniikkaa. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden vaikeutumiseen ja henkilöstön kasvavaan eläkkeelle siirtymiseen lähivuosina varaudutaan johdonmukaisella ja pitkäjänteisellä henkilöstöstrategialla.

Rangaistusten täytäntöönpanossa pyritään lainsäädännön muutoksilla luomaan edellytyksiä aikaisempaa tavoitteellisempaan ja suunnitelmallisempaan toimintaan ja uusintarikollisuuden ehkäisyyn. Vankeinhoitolaitoksessa valmistaudutaan uuden lainsäädännön voimaantuloon vuonna 2006 ja vuosina 2002-2004 laadittujen rakennemuutossuunnitelmien mukaisesti, uuden lainsäädännön toteuttamista tukeviin organisaation ja toimintatapojen muutoksiin. Työprosesseja kehitetään ja suunnataan voimavaroja vankien kanssa tehtävään lähityöhön. Samanaikaisesti jatketaan työtä vankien toimintamahdollisuuksien lisäämiseksi ja monipuolistamiseksi. Keskushallintoa kevennetään. Kriminaalihuoltolaitoksen erityisenä tavoitteena vuonna 2005 on huolehtia siitä, että alueellisesti rajatun kokeilun päätyttyä valtakunnallisesti käyttöön otettavan nuorisorangaistuksen toimeenpano tapahtuu yhdenvertaisesti koko maassa.

Henkilöstön kehittämisessä keskeistä on RAKE- ja PALVO- hankkeiden avulla luoda edellytyksiä lainsäädäntöuudistusten toteutumiselle. Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto tukee näitä uudistuksia. Vuonna 2005 keskitytään muutosten valmisteluun ja niitä tukeviin kehittämistoimenpiteisiin. Suunnitellut muutokset koskevat Rikosseuraamusviraston ja Vankeinhoitolaitoksen organisaatiota ja henkilöstöä ja niillä pyritään tukemaan laadukasta ja tavoitteellista rangaistusten täytäntöönpanoa.

Vankeinhoidon koulutuskeskuksen tehtävänä on tutkintokoulutuksen ohella huolehtia siitä, että muutosprosessien edellyttämät koulutuspalvelut ovat Rikosseuraamusviraston ja vankeinhoitolaitoksen käytettävissä.

4.1 Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritemäärät ja -arviot

Koulutus

SUORITTEET	Toteuma 2003	Arvio 2004	TAE 2005
Perustutkinto			
uudet opiskelijat	81	80	80
suoritetut tutkinnot	60	80	80
koulutettavapäivät	18 247	20 560	20 560
joista lähiopetuspäiviä	10 295	11 600	11 600
Ylivartijoiden väliaikaiskoulutus			
uudet opiskelijat		20	20
suoritetut tutkinnot			20
koulutettavapäivät		1 350	3 300
joista lähiopetuspäiviä		800	2 000
Täydennyskoulutus			
koulutusjaksoja	40	36	40
koulutusjakson keskipituus	3,5	3,7	4,0
oppilasmäärä yhteensä	827	648	850
koulutettavapäiviä yht,	5 936	5 180	7 150
joista lähiopetuspäiviä	2 973	2 600	5 090
Yhteensä			
opiskelijat	908	728	930
suoritetut tutkinnot	60	80	100
koulutettavapäiviä yht,	24 183	27 090	31 010
joista lähiopetuspäiviä	13 268	15 000	18 690
Myydyt palvelut			
Rikosseuraamusalan AMK (LAUREA)			
koulutettavapäiviä yht,	3 040	3 800	5 850
joista lähiopetuspäiviä	1 520	1 900	2 925
Koulutus ja myydyt palvelut yht			
koulutettavapäiviä yhteensä,	27 223	30 890	36 860
joista lähiopetuspäiviä	14 788	16 900	21 615
Kirjastotoiminta	5 260	¹⁾ 5 557	5 700
¹⁾ lainausten määrä 21.10.2004 mennessä			

Kirjaston kokoelma

(ei sisällä Grotenfeltin ja Långin kokoelmia (1860+4600 nidettä):

Kirjaniteet (+ videot) v. 2003	21.509
Kirjaniteet (+ videot) v. 2004	22.499
Kirjaniteet (+ videot) v. 2005	22 899
Vuosittain kokoelmasta poistetaan n. 300 nidettä.	

4.2 Palvelukyvylle asetetut tavoitteet

Tutkintokoulutus

Vireillä olevien lainsäädäntö- ja organisaatiouudistusten sisältö otetaan osaksi tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmia.

Raportointi: muutokset opetussuunnitelmissa

Vankeinhoidon perustutkinto

Huolehditaan siitä, että koulutusjärjestelyt tukevat tutkinnon suorittaneiden sijoittumista eri puolilla maata sijaitseviin vankiloihin.

Raportointi: toimenpiteet, kouluttamattomien vartijoiden määrän muutokset eri laitoksissa

Koulutuskeskus selvittää yhteistyössä Rikosseuraamusviraston kanssa koulutustarpeen vuosittain.

Raportointi: Koulutustarveanalyysi elokuussa 2005

Ylivartijakoulutus

Ylivartijakoulutus toteutetaan väliaikaiskoulutuksena koulutettujen valvontatyön esimiesten saatavuuden varmistamiseksi siirtymäkautena ennen kuin alan AMK-tutkinnon suorittaneita on käytettävissä vankeinhoitotyön esimiestehtäviin.

Raportointi: Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen laitoksiin ja sijoittumisen vastaavuus ko. laitosten edellisenä keväänä ilmoittaman ylivartijat tarpeen (täyttämättä olevat ylivartijan virat) kanssa.

Koulutustarve selvitetään yhteistyössä Rikosseuraamusviraston kanssa hyvissä ajoin ennen jokaisen uuden kurssin toimeenpanoa ja koulutus järjestetään ottaen huomioon uusien koulutettujen esimiesten tarve eri vankiloissa.

Raportointi: Koulutustarveanalyysi elokuussa 2005

4.3 Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutusohjelma sisältää lainsäädäntöuudistusten (vankeuslaki ja hallintolaki) sekä uusintarikollisuuteen vaikuttamisen ja turvallisuuden edistämisen edellyttämän koulutuksen. Erityisesti tuetaan tavoitetta tehostaa seksuaali- ja väkivaltarikollisten toimintaohjelmien toteuttamista ja lähityövalmiuksien lisäämistä vankiloissa. Nämä koulutukset toteutetaan ensisijaisesti ja muu koulutusta resurssien rajoissa.

Täydennyskoulutuksen 5000 koulutettavapäivät (lähiopetuspäiväarviot):

1 000	vankeuslakikoulutus (kohderyhmänä laitoksissa kyseisestä koulutuksesta huolehtivat kouluttajat)
500	seksuaali- ja väkivaltarikoksista tuomittujen uusintarikollisuutta ehkäisevät toimintaohjelmat
500	päihteiden käyttöön ja muuhun rikolliseen käyttäytymiseen vaikuttavat toimintaohjelmat
1 500	lähityö
250	sijoittajayksikkötyö- ja rangaistusajan suunnittelu- ja toteutuskoulutus
200	täytäntöönpanokoulutus
500	uuden henkilöstön perehdyttäminen
500	laitosturvallisuus

Taulukossa esitettyjen koulutettavapäivien lisäksi järjestettävästä vankeuslakikoulutuksesta päätetään erikseen koulutustyöryhmän selvityksen valmistuttua.

Intensiivisten, seksuaali- ja väkivaltarikoksista tuomittujen toimintaohjelmien ja CST:n uusia ohjaajia koulutettu vähintään 15.

Raportointi: Täydennyskoulutuksen toteutuminen sisällön mukaan ja toteutumisen vastaavuus yllä olevan sisältöjakautuman kanssa.

4.4 Laatuavoitteet

Koulutuskeskuksen oman henkilöstön suorittaman opetuksen osuutta täydennys- ja lisäkoulutuksessa lisätään koulutusvalmiuksien jatkuvuuden sekä tutkinto- ja täydennyskoulutuksen yhteisen sisällöllisen kehityksen turvaamiseksi. Tavoitteena on, että vähintään 40 % täydennyskoulutuksen lähiopetuspäivistä toteutetaan oman henkilöstön avulla.

Raportointi: Täydennys- ja lisäkoulutuksen omien opettajien ja muiden opettajien toteuttamat opetustunnit.

4.5 Toimenpiteet ja kehittämishankkeet

Perustutkinnon käytännön opetusta suunnataan tapahtuvaksi niissä laitoksissa, joissa on vajetta koulutetuista vartijoista, samalla erityisesti huolehtien opiskelijoiden ohjauksesta.

Vankeinhoidon perustutkinnon uudistamista ja erityisesti vankeinhoidon tehtäviin valmentavan koulutuksen rakennetta ja sisältöä selvitetään yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Selvitys on valmis 30.6.2005.

4.6 Toiminnallinen tehokkuus ja tunnusluvut

Taloudellisuus

Liitteenä olevasta taulukosta ilmenevät koulutuskeskuksen toteuttaman koulutuksen suoritteet ja suoritetta kohden lasketut kustannukset koulutustehtävittäin ilman hallintomenoja ja kokonaisuutena hallintomenot mukaan lukien.

Tavoitteet

Yksikkökustannukset tehtäväalueittain :

KOULUTUSALA	TILA	VUOSI	EUROA
Perustutkintokoulutus			
menot / suoritettu tutkinto	tavoite	2005	27 500
	arvio	2004	30 000
	toteutunut	2003	34 116
menot/koulutettavapäivä	tavoite	2005	107
(kaikki koulutettavapäivät)	arvio	2004	117
	toteutunut	2003	112
Ylivartijakoulutus			
menot /suoritettu tutkinto	tavoite	2005	7 000
	arvio	2004	---
	toteutunut	2003	---
menot/koulutettavapäivä	tavoite	2005	42
	arvio	2004	42
	toteutunut	2003	---
Täydennyskoulutus			
menot/ koulutettavapäivä (kaikki)	tavoite	2005	75
	arvio	2004	118
	toteutunut	2003	73

Tuottavuus

Tavoite

Koulutettavapäivien määrä (ei sisällä myytyjä palveluja) on yhteensä 31 010 (2004 arvio 26 950), joista lähiopetuspäiviä on 18 690 (2004 arvio 14 920).

Vuonna 2005 tuotetaan koulutettavapäiviä (lähiopetus, ei sisällä myytyjä palveluja) koulutuskeskuksen opettajahenkilötyövuotta (13) kohden 1 438 . Vuoden 2004 arvio opettajatyövuotta (12,6) kohti on 1 184.

Maksullinen toiminta

Ammattikorkeakouluopetus toteutetaan nettobudjettiperiaatteella siten, että tuloilla kate-
taan toiminnasta aiheutuneet menot. Menoihin luetaan AMK-opetuksen todelliset ope-
tuskustannukset sekä toteutuneita koulutettavapäiviä vastaava osuus yleis-
hallintomenoista.

Toimenpiteet/ kehittämishankkeet

Yksikkökustannusten laskentaa täsmennetään edelleen osana sisäisen laskennan ja työ-
ajan TARMO-kehittämishanketta.

5 HENKILÖSTÖ

5.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

VHKK:N VIRAT JA HENKILÖTYÖ- VUODET	toteuma 2003	arvio 2004	TAE 2005
VIRAT (suluissa opettajien määrä) :	25 (11)	25 (11)	

HENKILÖTYÖVUODET (HTV) / TOI- MINNOT			
Perustutkinto		11,1	
Lisäkoulutus yhteensä,		5,8	
josta ylivartijakoulutus (arvio)		0,5	
Ammattikorkeakouluopetus		1,3	
Yhteensä		18,2	
Päätoimiset opettaja-htv:t		12,6	13
Kirjasto		3,5	
Talous- ja yleishallinto		7,6	
Yhteensä		11,1	
KAIKKIAAN		29,3	30

Tavoitteet

Yleistavoitteena henkilöstön osalta on henkilöstön osaamisen lisääminen,
työhyvinvoinnin kehittäminen sekä oikeudenmukainen ja kannustava palkkaus.

Henkilöstörakennetta ja johtamista sekä toimintaprosesseja kehitetään siten, että ne
tukevat tukee parhaalla mahdollisella tavalla koulutuskeskuksen tuloksellista toimintaa.

Henkilöstön kehittämisessä on keskeistä uuden lainsäädännön sekä Rake- ja Palvo-
hankkeiden huomioon ottaminen. Uusi palkkausjärjestelmä tukee muutosten toteuttamista.

Toimenpiteet ja kehittämishankkeet

1. Otetaan käyttöön uusi palkkausjärjestelmä solmittava virkaehtosopimuksen mukaisesti.
2. Työajanseurantajärjestelmä (TARMO) otetaan käyttöön vuonna 2005. Pilotointi alkaa 1.1.2005 lukien.

5.2 Henkilöstön osaaminen

1. Laaditaan henkilökunnan kehittämissuunnitelma vuonna 2004 valmistuneen osamiskartoituksen pohjalta ja muuttuvan lainsäädännön asettamat vaatimukset huomioon ottaen.
2. Henkilökunnalle annetaan valmiuksia mm. uusintarikollisuuden vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä, vankeuslaista, Rake-hankkeen uudistuksista siten, että varmistetaan näiden uusien opetustehtävien hoitaminen.
3. Henkilökunnalle järjestetään sisäisen laskennan ja työajan seurannan TARMO-järjestelmän koulutusta.

5.3 Henkilöstön hyvinvointi

1. Laaditaan suunnitelma työhyvinvointia edistävistä toimenpiteistä ottaen huomioon mm. vuonna 2004 toteutetun henkilöstöbarometrin tulokset ja sairauspoissaolojen määrän kasvu. Toteutetaan työhyvinvointihanke KAIKU-määrärahalla.
2. Seurataan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittymistä osana henkilöstötilinpäätöstä, tuloraportointia ja kehityskeskusteluita. Suunnitellaan yhteistyössä hallinnonalan muiden virastojen kanssa toimiva mittaristo työhyvinvoinnin seurantaan.

Seurattavat keskeiset tunnusluvut

Henkilöstöraportin tiedot, erityisesti

- henkilöstön määrä ja rakenne
- koulutuspäivät/henkilö
- koulutustasoindeksi
- sairauspoissaolojen määrä/henkilö

6 TALOUDELLISET RESURSSIT

Vankeinhoidon koulutuskeskuksen toimintamenoihin on osoitettu vuoden 2005 talousarvioesityksessä 3 100 000 euroa. Käytettävissä olevat määrärahat ovat siirto-määrärahojen vuoksi sekä vuonna 2004 että vuonna 2005 selvästi suuremmat.

VHKK:n toimintameno - budjetti ja erittelyt (1 000 €)	Toteuma 2003	TA/ennuste 2004	TAE 2005
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	204	420	300
Talousarvio + LTA	2 900	3 035	3 100
Käytettävissä yhteensä	3 104	3 455	3 400
Käytetty/tilinpäätös/ ennuste	2 685	3 155	3 300
Siirtyy seuraavalle vuodelle	420	300	100

Vuodelle 2006 siirtyväksi ennakoitu erä olisi yli 100 000 euroa eli yli 3 % vuoden 2005 arvioiduista toimintamenoista (3 300). Vuoden 2005 arvioiduissa menoissa ei ole otettu huomioon tulevien virkaehtosopimusratkaisujen vaikutusta. Tarvittavat lisämäärärahat esitetään otettavaksi lisätalousarvioon.

7 TULOSRAPORTOINTI

Tulostavoitteiden toteutumista ja keskeisiä toimenpiteitä koskeva raportointi tehdään vuoden 2004 osalta helmikuun 2005 loppuun mennessä. Oikeusministeriön ja Vankeinhoidon koulutuskeskuksen yhteisellä kehittämis- ja suunnittelupäivällä maaliskuuhuhtikuussa arvioidaan toteutunutta kehitystä edellisen ja voimassa olevan tulossopimuksen osalta.

Väliraportti vuoden 2005 tulossopimuksen toteutumisesta toimitetaan KPO:lle 15.8.2005 mennessä.

Esa Vesterbacka
Osastopäällikkö

Hannu Kiehelä
Johtaja

Valtakunnansyyttäjänvirasto

VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUODELLE 2005

Tulosneuvotteluasiakirja perustuu oikeusministeriön ja Valtakunnansyöttäjänviraston 4.10.2004 oikeusministeriössä, Korkeavuorenkatu 37:ssä pidettyyn tulosneuvotteluun, johon osallistuivat oikeusministeriöstä:

Kansliapäällikkö Kirsti Rissanen
Osastopäällikkö Esa Vesterbacka
Apulaisosastopäällikkö Jarmo Littunen
Neuvotteleva virkamies Helinä Lehtinen
Kehityspäällikkö Jouko Laitinen
Erityisasiantuntija Riitta Marttila, tietohallinto
Erikoissuunnittelija Jukka Vanhala, sihteeri ja

Valtakunnansyöttäjänvirastosta:

Valtakunnansyöttäjä Matti Kuusimäki
Apulaisvaltakunnansyöttäjä Jorma Kalske
Valtionsyöttäjä Christer Lundström
Valtionsyöttäjä Pekka Koponen
Valtionsyöttäjä Raija Toiviainen
Tarkastaja Marja-Leena Turunen

SISÄLTÖ

1	VIRASTON JOHDON KATSAUS.....	25
1.1	Lähtökohdat.....	25
1.2	Toimintaedellytykset ja niiden muutokset.....	25
2	VUODEN 2004 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	25
3	SYYTTÄJÄLAITOKSEN TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005	25
3.1	Suoritemääräarviot	25
3.2	Palvelukyvyllle asetettavat tavoitteet	25
3.2.1	Yhteistoiminta-alueiden toiminnan kehittäminen	25
3.2.2	Rikosvastuun toteuttaminen	25
3.2.3	Nuorten tekemien rikosten käsittelyn nopeuttaminen	25
4	LAATUTAVOITTEET.....	25
4.1	Esitutkintayhteistyön tehostaminen.....	25
4.2	Syyteharkintakäytännön yhdenmukaisuus ja oikeudellinen laatu	25
4.3	Kansainvälinen toiminta	25
4.4	Huumausainerikollisuuden torjunta.....	25
4.5	Talousrikollisuuden torjunta	25
4.6	Väkivaltarikollisuuden torjunta	25
5	PITEMMÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET.....	25
6	VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTON TULOSTAVOITTEET JA SYYTTÄJÄLAITOKSEN YLEISIÄ TULOSTAVOITTEITA TUKEVAT TOIMET.....	25
6.1	Rikosvastuun toteuttaminen	25
6.2	Yhteistoiminta-alueet.....	25
6.3	Esitutkintayhteistyön tehostaminen.....	25
6.4	Syyteharkintakäytännön yhdenmukaisuus ja oikeudellinen laatu	25
6.5	Kansainvälien toiminta	25
6.6	Talousrikollisuuden torjunta	25
7	HENKILÖSTÖ	25
7.1	Henkilöstön määrä ja rakenne	25
7.2	Syyttäjät	25
7.3	Toimistohenkilökunta	25
7.4	Henkilöstön osaaminen.....	25
7.5	Työhyvinvoinnin edistäminen	25
7.6	Muita henkilöstöön liittyviä tavoitteita:.....	25
8	TALOUEDELLISET RESURSSIT.....	25
8.1	Yleistä	25
8.2	Toimitilat.....	25
8.2.1	Vuokrien tarkistukset.....	25
8.2.2	Helsingin oikeustalo	25
8.2.3	Muut hankkeet	25
8.3	Atk- ja muut tietohallintopalvelut	25
8.4	Hankkeet, joihin lisäksi tulisi varautua	25
8.4.1	Palkkausjärjestelmän uudistaminen.....	25
8.4.2	Eurojust edustaja	25
9	TULOSRAPORTOINTI.....	25

LIITTEET 1-3

1 VIRASTON JOHDON KATSAUS

1.1 Lähtökohdat

Syyttäjän tehtävänä on huolehtia rikosoikeudellisen vastuun toteutumisesta. Rikosprosessiketjun kaikkiin vaiheisiin - esitutkintaan, syyteharkintaan ja oikeudenkäyntiin - osallistuvana viranomaisena syyttäjä on avainasemassa koko rikosoikeudenhoidon onnistumisessa. Syyttäjäntoimi on osa lainkäyttöllistä palveluketjua. Ei riitä, että yksittäinen syyttäjä suoriutuu hänelle annetuista tehtävistä vaan koko syyttäjälaitoksen on myös selviydyttävä sille organisaationa asetetuista tavoitteistaan.

Tämä syyttäjälaitoksen kokonaisvastuu rikosvastuun toteuttamisessa yksilön oikeusturvan ja yleisen edun vaatimalla tavalla edellyttää syyttäjältä aktiivisuutta ja yhä tiiviimpää yhteistyötä muiden rikosprosessin viranomaisten kanssa. Syyttäjälaitoksen tulossuunnittelussa on otettu huomioon myös keskeisimmän yhteistyötahon poliisin tulossuunnitelma vuosille 2003 - 2006.

Edellä mainitun kokonaisvastuun ottaminen rikosvastuun toteuttamisesta tähtää syyttäjälaitoksen osalta oikeuspolitiikkaa ja kansalaisten turvallisuutta koskevien hallitusohjelman tavoitteiden täyttämiseen. Sanottu vastuu asettaa kuitenkin merkittäviä vaatimuksia syyttäjälaitoksen voimavaroille ja edellyttäisi täysimääräisesti toteutuakseen resurssien lisäämistä. Jäljempänä esitettävät tulostavoitteet on laadittu vuoden 2004 talousarvion tason mukaisesti ja mahdolliset muutokset määrärahoihin edellyttävät myös tulostavoitteiden muuttamista. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää siirtyvien määrärahojen käyttöä.

1.2 Toimintaedellytykset ja niiden muutokset

Vuoden 2003 alusta muodostettiin oikeusministeriön päätöksellä yhteensä 16 yhteistoiminta-aluetta. Yhteistoiminta-alueiden ulkopuolelle jäivät vain Helsinki, Ahvenanmaan maakunta sekä Käsivarren ja Kittilän kihlakunnat. Laajemmat yhteistoiminta-alueet mahdollistavat tehokkaamman voimavarojen käytön ja edistävät mahdollisuuksia erikoistumiseen. Syyttäjälaitoksen ohjauksessa yhteistoiminta-alueet ovat myös ottaneet entistä merkittävemmän vastuun toimintojen järjestämisestä alueellisella tasolla. Syyttäjäyksiköiden yhdistämisillä ja yhteistoiminnan tiivistämisellä pyritään olemassa olevien voimavarojen hyödyntämistä edelleen tehostamaan.

Toimistosihteerit ovat menestyksellisesti eräissä syyttäjäyksiköissä valmisteelleet tavanomaisissa rikosasioissa haastehakemuksia syyttäjille. Kyseinen menettely tullaan vuoden 2005 aikana ulottamaan kaikkiin syyttäjäyksiköihin yhteistoiminta-alueiden puitteissa.

Euroopan unionin laajentuminen on aiheuttanut toimintaympäristön muutoksen myös syyttäjälaitoksessa. Unionin itälaajentuminen ja Schengen-säännösten voimaantulo näissä maissa lisännee maahanmuuttoa, jolloin myös riski laittoman tavaran, esimerkiksi huumeiden, sekä ihmisten laitto-

masta liikkumisesta lisääntyy. Syyttäjälaitoksen on varauduttava siihen, että rajat ylittävä järjestäytynyt rikollisuus pyrkii hyötymään näistä muutoksista. Vuonna 2004 on kansallisesti pantu täytäntöön Euroopan unionin neuvoston puitepäättös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä. Tämän uuden luovuttamismenettelyn tehokkaaseen hyödyntämiseen on luotava valmiudet.

Syyttäjälaitoksen työmäärää kuvaavien yleisluonteisten mittareiden nojalla voidaan todeta, että tehtävät ovat kadullisen vaikeutumisen ohella myös määrällisesti kasvussa. Paikallissyöttäjille saapui vuonna 2003 yhteensä noin 82 100 asiaa ja asioita ratkaistiin yhteensä noin 81 300. Lisäksi ratkaistiin noin 220 000 rangaistusmääräysasiaa. Syyttäjillä oli noin 14 400 istuntopäivää käräjäoikeudessa ja noin 2 500 istuntopäivää hovioikeudessa.

Alkuvuoden 2004 tilastotietojen perusteella syyttäjille saapuvien asioiden määrä on nousussa ja niiden määräksi voidaan arvioida noin 85 000 asiaa. Myös rangaistusmääräysasioiden lukumäärän arvioidaan nousevan edellisestä vuodesta noin 240 000 asiaan. Käräjäoikeudessa oletetaan istuntopäivien tarpeeksi noin 14 500 päivää ja hovioikeudessa olevan noin 2 500 istuntopäivää.

Syyttäjälaitos ei kykene vuoden 2004 tulostavoitteiden tasolla olevien tavoitteiden täyttämiseen nykyisillä voimavaroilla, mikäli asiamäärät ja syyttäjälle rikosasiaketjussa kuuluvat tehtävät edelleen lisääntyvät. Ulkoisen toimintaympäristön muutoksista alkoholin kulutuksen kasvu johtaa todennäköisesti pitemmällä aikavälillä rikosten lukumäärän kasvuun, vaikka lyhyellä tarkastelujaksolla korrelaatiota ei voitaisi osoittaa.

Tällaisessa tilanteessa vireillä olevilla rikosprosessia ja esitutkintaa koskevilla lainsäädäntöhankkeilla on syyttäjälaitoksen voimavarojen kannalta olennainen merkitys. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan ole mahdollista tarkemmin arvioida, kuinka suuri resurssivaikutus mahdollisilla rikosprosessimenettelyn kevennyksillä ja esitutkinnan rajoittamisoikeuden laajennuksilla tulisi olemaan.

2 VUODEN 2004 TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Syyttäjälaitoksen toimintaa alkuvuonna 2004 koskevassa puolivuotiskatsauksessa on yksityiskohtaisemmin kuvattu työtilanteen kehitys ja tulostavoitteiden toteutuminen.

Syyteharkinnan joutuisuustavoitteen osalta voidaan keskeisimpänä seikkana todeta yli kuusi kuukautta syyteharkinnassa avoimna olleiden asioiden määrän kääntyneen selvään nousuun eikä yli vuoden syyteharkinnassa olleiden asioiden määrää ole pystytty enää vähentämään, vaikka niihin on tulosseurannassa kiinnitetty erityisesti huomiota. Tämä kehitys on seurausta vaikeasta resurssitilanteesta.

Esitutkintayhteistyötä tietyltä osin kuvaavien ETL 15 §:n mukaisten ilmoitusten sekä ETL 4a/4,3 §:n mukaisten päätösten lukumäärien nojalla käytäntö ei eri alueilla edelleenkaan ole yhtenäistä ja esitutkinnan rajoittamispäätösten määrät ovat pääsääntöisesti alhaisia. Suurimmissa syyttäjäjyksi-

köissä kokeilukäytössä olevan työajan seurantarjestelmän (TARMO) mukaan syyttäjien työajasta n. kuusi prosenttia kohdistui esitutkintavaiheeseen, mitä määrää voidaan pitää melko alhaisena. Toisaalta säännölliset syyttäjyksiköiden ja poliisiyksiköiden väliset palaverit ovat vakiintumassa normaaliksi työskentelytavaksi ja vaativimmissa asioissa esitutkintayhteytyö alkaa olla säännönmukaista.

Syyteharkintakäytännössä voidaan alkuvuonna todeta ns. muiden päätty-misperusteiden käytön vähentyneen. Tämä on suotuisaa kehitystä mm. siitä syystä, että näissä tapauksissa on todettu esiintyneen tilanteita, joissa valtakunnansyyttäjän ohjeiden mukaan olisi tullut laatia päätös syyttämättä jättämisestä. Syytteiden määrä on noussut tästä huolimatta enemmän kuin päätösten syyttämättä jättämisestä lukumäärä. Myös tätä voidaan pitää hyväksyttävänä kehityssuuntana huomioon ottaen syytteiden hylkäysprosentin nykyinen alhainen taso. Valtakunnansyyttäjänvirastossa muutosharkintakanteluihin annetuissa kanteluratkaisuissa on vuonna 2003 ja vuonna 2004 (1.9.2004 mennessä) n. seitsemässä prosentissa asioista muutettu paikallissyyttäjän ratkaisu ja määrätty syyte nostettavaksi.

3 SYYTTÄJÄLAITOKSEN TULOSTAVOITTEET VUODELLE 2005

Syyttäjälaitoksen toiminnan tarkoituksena/tehtävänä/toiminta-ajatuksena on tukea ja edistää rikosvastuun tehokasta , joutuisaa ja taloudellista toteuttamista ottaen huomioon kaikkien asianosaisten oikeusturva ja perusoikeudet mahdollisimman kattavasti.

3.1 Suoritemääräarviot

Alkuvuoden 2004 tietojen perusteella voidaan arvioida, että syyttäjille saapuvien asioiden määrä nousee. Samaa koskee myös rangaistusmääräysasioita. Nykyisillä henkilöresursseilla on myös oletettavaa, että ratkaistujen asioiden määrä jää parhaimmillaan nykytasolle. Tästä seuraa, että syyteharkinnassa avointen asioiden määrä tulee olemaan kasvussa.

Syyttäjälaitoksen tarkemmat suoritearviot vuodelle 2005 esitetään **liitteessä 1**.

3.2 Palvelukyvylle asetettavat tavoitteet

3.2.1 Yhteistoiminta-alueiden toiminnan kehittäminen

Oikeusministeriö on asettanut syyttäjähallinnon rakenne- ja resurssityöryhmän. Sen tehtävänä on valmistella syyttäjätöiminnan tehostamiseksi tarvittavia syyttäjälaitoksen rakennetta ja lainsäädäntöä koskevia muutoksia sekä selvittää toimintaan tarvittavien syyttäjien ja muun henkilökunnan määrä. Työryhmän tulee saada työnsä valmiiksi syksyllä 2004. Työryhmän

kannanotot vaikuttavat suunnittelujaksolla tehtäviin rakenteellisiin ratkaisuihin.

Tavoite:

Luodaan rakenne- ja resurssityöryhmän linjausten pohjalta yhteistoiminta-alueet tai muut yksiköt, jotka kykenevät huolehtimaan rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisesta alueellaan kaikissa rikosasioissa.

Vaikutukset:

Rikosoikeudellisen vastuun toteuttaminen koko maassa.

Selkeytyneet toimivaltasuhteet, hallinnon osuuden vähentyminen kokonaistyöajasta, suoritelmäärien tasaisempi jakautuminen maan eri osissa ja juttujen läpivirtauksen nopeutuminen

Mittari ja seuranta:

TARMO:n tuottama seuranta-aineisto sekä jakautuma henkilöstöresurssien, juttujen määrän ja laadun mukaan eri syyttäjäsivostöihin ja juttujen läpivirtausajat

Keinot ja voimavarat:

Hallinnollisesti suurempien yksikköjen muodostaminen sekä ohjaus- ja johtosuhteiden selkeyttäminen.

Kehitetään tavanomaisten rikosasioiden käsittelyä yhteistoiminta-alueilla niin, että voimavaroja voidaan nykyistä enemmän suunnata laajojen ja vaativien rikosasioiden käsittelyyn

3.2.2 Rikosvastuun toteuttaminen

Valtakunnansyyttäjän tulee ylimpänä syyttäjänä edistää ja valvoa syyttäjätöiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta sekä joutuisuutta, taloudellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Tavoite:

Syyteharkinta suoritetaan asianosaisten oikeusturvan ja rikosvastuun toteutumisen edellyttämin tavoin joutuisasti. Joutuisuus otetaan huomioon rikosasian käsittelyn kaikissa vaiheissa. Keskimääräistä nopeampaa käsittelyä edellyttäviä asioita ovat mm. nuorten tekemät rikokset, voimakkaasti henkilötodistelun varassa olevat syyteasiat sekä esitutkinnassa poikkeuksellisen kauan viipyneet asiat. Pitkään avoinna olleiden asioiden määrä priorisoidaan tavoitteissa keskimääräisen syyteharkinta-ajan edelle.

- a) Tavoitteena on keskimääräisen syyteharkinta-ajan pitäminen alle kahden kuukauden.
- b) Yli kuusi kuukautta syyteharkinnassa avoinna olleiden asioiden osalta tavoitteena on, että niiden määrä on vuonna 2005 korkeintaan 2.000 asiaa.

- c) Yli vuoden syyteharkinnassa avoinna olleiden asioiden osalta tavoitteena on määrän alentaminen 300 asiaan.
- d) Peruuntuneiden pääkäsittelyjen määrä. Tavoitteena on alentaa peruuntumisten määrää. Peruuntumisten yleisyydessä on olennaisia eroja käräjäoikeuksittain ja siten myös tämän ongelman merkitys vaihtelee merkittävästi alueittain. Vuodelta 2004 kerätään tiedot peruuntuneiden pääkäsittelyjen määristä, jotta pääkäsittelyn turvaavia toimenpiteitä voidaan kohdentaa oikein.

Ensisijaiset vaikutukset ja tuotokset:

Syyttäjän toimien joutuisuus edesauttaa rikosoikeusjärjestelmän kokemista legitimiiksi ja tehokkaaksi. Lisäksi se edistää aineellisen totuuden toteutumista näytöllisesti riidanalaisissa asioissa.

Mittarit ja seuranta:

Edellisen vuoden tulostavoitteissa on esitetty ratkaisuhetkellä yli kuusi kuukautta avoinna olleiden asioiden osuus kaikista ratkaistuista asioista. Tavoite näin laskettuna oli 7,5 % ja toteutuma 7,3 % (5.944 ratkaistua tällaista asiaa kaikkiaan ratkaistuista 81.766 asiasta).

Tulosneuvotteluissa 2003 yhteistoiminta-alueittain asetettujen tavoitteiden mukainen yhteismäärä vuodelle 2004 on 126 asiaa. Yli vuoden syyteharkinnassa avoinna olleiden asioiden suhteellinen osuus koko juttukannasta oli vuonna 2001 1 618 asiaa (1,8 prosenttia) ja vuonna 2002 1 111 asiaa (1,3 prosenttia). Edellisen vuoden tulostavoitteissa on esitetty ratkaisuhetkellä yli vuoden avoinna olleiden asioiden osuus kaikista ratkaistuista asioista. Tavoite näin laskettuna oli 0,6 % ja toteutuma 1,2 % (946 ratkaistua tällaista asiaa kaikkiaan ratkaistuista 81.766 asiasta).

Keinot ja voimavarat:

Työnjaossa painotetaan alueellisesti syyteharkinnan joutuisuuteen liittyviä seikkoja. Tämä edellyttää mm. työmäärien tasaamista syyttäjäyksiköiden kesken sekä voimavarojen kohdentamista vaativiin ja esitutkinnassa taikka syyteharkinnassa pitempään avoinna olleisiin asioihin. Toimistosuhteiden käyttäminen haastehakemusten valmisteluun ulotetaan kaikkiin syyttäjäyksikköihin yhteistoiminta-alueiden puitteissa. Mm. kahden syyttäjän käyttäminen laajoissa ja vaativissa asioissa nykyistä merkittävästi useammin ei kuitenkaan ole mahdollista ilman voimavarojen lisäämistä.

Pääkäsittelyjen peruuntumisia vähennetään käyttämällä tehokkaammin pääkäsittelyn turvaavia pakkokeinoja sekä ottamalla jo esitutkintavaiheessa huomioon pääkäsittelyn toteuttamisen edellyttämät erityisvaatimukset. Saman vastaajan eri rikokset on pyrittävä käsittelemään samassa oikeudenkäynnissä, jos sillä voidaan nopeuttaa yhteisen rangaistuksen tuomitsemista.

Jos rikosprosessin uudistus tulee voimaan, kirjallisen menettelyn käytöllä voidaan helpottaa resurssitilannetta ja siten vaikuttaa rikosvastuun toteutumisen joutuisuuteen. Mahdollisuus todistelun vastaanottamiseen vastaajan esteettömästä poissaolosta huolimatta vähentäisi puolestaan pääkäsittely-

lyjen peruuntumisia. Mahdollisen uudistuksen vaikutukset vuonna 2005 arvioidaan kuitenkin vielä vähäisiksi.

3.2.3 Nuorten tekemien rikosten käsittelyn nopeuttaminen

Tavoite:

Lyhennetään nuorten tekemien rikosten käsittelyaikoja erityisesti niillä paikkakunnilla, joissa kokonaiskäsittelyaika on pitempi kuin projektin laajentumisvaiheen paikkakuntien kokonaiskäsittelyajan mediaani eli 72,5 vrk.

Vaikutukset:

Nuorten uusintarikollisuuden vähentäminen ja nuorten elämänhallinnan parantaminen.

Mittarit ja seuranta:

Yt-alueittain järjestettävä yksikkökohtainen käsittelyaikojen seuranta ja yt-alueittainen raportointi tuloksista.

Keinot ja voimavarat:

Jouduttaminen toteutetaan ilman siihen kohdistettavia lisävoimavaroja. Yt-alueiden päälliköiden ja johtoryhmien tehtävänä on 1) huolehtia alueellisten/paikallisten työryhmien toiminnasta ja 2) seurata hankkeen edistymistä sekä 3) raportoida siitä aluevastuulliselle valtiosyyttäjälle.

4 LAATUTAVOITTEET

4.1 Esitutkintayhteistyön tehostaminen

Tavoite:

Juttukohtaisen ja laaja-alaisen esitutkintayhteistyön tehostaminen ja muodostaminen osaksi normaalia toimintatapaa.

Kehitetään arviointimenetelmä, jolla voidaan mitata esitutkintaan käytetyn ajan määrää ja tuloksellisuutta

Vaikutukset :

Esitutkinta-aineiston laadun paraneminen ja lisätutkintapyyntöjen määrän väheneminen sekä syyteharkinta-aikojen nopeutuminen.

Syytäjille saapuvien juttujen vähentäminen (ETL 4 §)

Mittarit ja seuranta:

a) Poliisin syyttäjälle tekemien esitutkintalain mukaisten ilmoitusten ja syyttäjän esitutkinnan toimittamatta jättämisestä tai lopettamisesta tekemien päätösten lukumäärä. Pelkät lukumäärät eivät osoita esitutkintayhteistyön toimivuutta, mutta olennaiset erot ilmoitusten ja päätösten lukumäärissä eri yhteistoiminta-alueille tai yksiköissä voivat antaa aiheen menettelytapojen tarkempaan arviointiin. Poliisi teki vuonna 2003 syyttäjälle 4.148 ilmoitusta ja syyttäjät tekivät 1.309 päätöstä esitutkinnan rajoittamisesta. Alkuvuonna 2004 rajoittamispäätösten lukumäärä oli 734.

b) Niiden juttujen lukumäärä, joissa on ollut erityistä konkreettista yhteistoimintaa esitutkintaviranomaisten ja syyttäjän kesken. Tällä tarkoitetaan yhteispalavereja ja muita vastaavia yksityiskohtaisia kannanottoja sisältäviä toimenpiteitä. Koska tällaisia toimenpiteitä ei erityisesti tilastoida juttujen diariointijärjestelmässä, tulee syyttäjien tarvittaessa pystyä selvittämään sanotun esitutkintayhteistyön määrä ja luonne. Kun työajan käyttöä seuraava TARMO-järjestelmä saadaan valtakunnalliseen käyttöön, siirrytään seuraamaan esitutkintayhteistyöhön käytettyjen voimavarojen määrää sen avulla. Vuodelta 2004 saadaan työajankäyttöä koskevat tiedot tästä järjestelmästä eräistä syyttäjäyksiköistä.

c) Erityiset sidosryhmäyhteistyötä koskevat järjestelyt. Edellä lausutun mukaisesti tämän tulostavoitteen alaisuuteen kuuluvat myös laajemmat yhteistoimintajärjestelyt ja koulutustilaisuudet. Ne voivat koskea myös koko rikosasiaketjun toimintaa.

d) Sidosryhmäpalaute. Esitutkintayhteistyön pelkkä määrällinen mittaaminen ei ole riittävää, vaan yhteistyön tulee johtaa myös laadullisesti todennettaviin tuloksiin. Esitutkintayhteistyön laadun ja vaikutusten arvioimiseksi kerätään vuoden 2005 aikana poliisiipiireille ja käräjäoikeuksille osoitettavalla kyselyllä tietoa näiden viranomaisten näkemyksistä syyttäjän osallistumisesta esitutkintayhteistyöhön ja esitutkintapöytäkirjojen nykyisestä oikeudellisesta laadusta.

Keinot ja voimavarat:

Työajan suuntaaminen esitutkintavaiheessa tapahtuvaan työskentelyyn todennäköisesti vähentää syyteharkintaan käytettävää aikaa. Esitutkintayhteistyöhön käytettävistä voimavaroista ei vielä tällä hetkellä ole kattavaa ja luotettavaa tilastotietoa. Työajanseurannan kehittyessä voimavarojen käytöstä saadaan yksilöidympä tietoa.

Esitutkintatoimenpiteitä suunnataan ja priorisoidaan yhteistyössä esitutkintaviranomaisen kanssa (esimerkkinä Helsingin talousrikosasiat).

Tekijäkeskeistä tutkintaa tehostetaan syyttäjän RIKI-yhteyksiä hyödyntäen, mikä edistää yhtenäisrangaistusjärjestelmän ja näytöllisten kokonaisuuksien asettamien vaatimusten huomioon ottamista.

Syyttäjäkoulutuksessa esitutkintayhteistyö ja sen merkitys pääkäsittelyn tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle on keskeisenä teemana.

4.2 Syyteharkintakäytännön yhdenmukaisuus ja oikeudellinen laatu

Tavoite:

Syyteharkintakäytäntö, joka on valtakunnallisesti ja alueellisesti yhdenmukainen sekä perustuu oikeudellisesti vakuuttavaan argumentaatioon.

Vaikutukset :

Syyttäjien ratkaisutoiminnan korkea oikeudellinen laatu Valtakunnallisesti yhdenmukainen syyteharkintakäytäntö juttujen laatu huomioon ottaen.

Mittarit ja seuranta:

Valtakunnalliset tunnusluvut; syyttämättä jättämisen osuus syyteharkintaratkaisuksista, syyksilukevan syyttämättä jättämisen osuus, syytteiden hylkäysprosentti.

Haastehakemusten sisällön oikeudellinen arviointi; teonkuvaus ja todisteiden teemoittelu.

Syyttämättä jättämistä koskevien päätösten oikeudellinen arviointi.

Kantelumenettelyssä tehdyt havainnot syyteharkintakäytännöstä.

Prosessuaalisten menettelytapojen tarkoituksenmukainen valinta; normaali pääkäsittely, kirjallinen menettely (mikäli tätä koskeva uudistusesitys toteutuu), todistelun kevennetty vastaanottaminen, poissaolokäsittely, syyttäjäläisaloitteinen rangaistusmääräyksen käyttäminen.

Keinot ja voimavarat:

Syyteharkintakäytännön yhdenmukaisuutta seurataan yhteistoiminta-alueittain tapahtuvassa yhteydenpidossa, keskusteluissa ja koulutustilaisuuksissa. Olennaiset poikkeamat ja niiden syyt pyritään havainnoimaan ja selvittämään yhteistoiminta-alueittain. Menettelytavoista annetaan tarvittaessa valtakunnallisia ohjeita tai määräyksiä ja niiden ohjaavaa vaikutusta tehostetaan. Tarkastustoiminta ja kantelut.

4.3 Kansainvälinen toiminta

Tavoite:

Kansainvälisiä liityntöjä omaavien rikosasioiden käsittelyn tehostaminen ja menettelyn yhtenäistäminen.

Lähialueyhteistyötä kehitetään ja painotetaan rikosasian ohjautumista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa oikeaan käsittelymaahan.

Vaikuttavuus :

Kansainvälisiä liityntöjä omaavien rikosasioiden käsittelyajat lyhenevät, rikosvastuun toteutuminen tehostuu ja yhteisten menettelytapojen kautta syyttäjien ammattitaito entisestään paranee.

Ulkomaalaisten vankien määrä vähenee Suomen vankiloissa.

Rikosvastuun toteutuminen rajat ylittävissä rikosjutuissa Suomen lähialueella tehostuu.

Keinot ja voimavarat:

Kartoitetaan ne rikosasiat, joilla on kansainvälinen liityntä. Ohjeistetaan syyttäjät ilmoittamaan Valtakunnansyyttäjänvirastoon kuukausittain sekä ilmoittamaan eurooppalaisista pidätysmääräyksistä. Lähialueyhteistyön osalta laaditaan toimintasuunnitelma Virossa ja Venäjällä toimivien yhteysvirkamiesten kanssa. Syyttäjien ohjeistamisessa ja koulutuksessa painotetaan esitutkintayhteistyön merkitystä erityisesti kansainvälisiä liityntöjä omaavissa kokonaisuuksissa. Lisäksi tehdään yhteistyötä Pohjoismaiden, Itämeren oikeusalueen, Euroopan unionin jäsenvaltioiden, Euroopan neuvoston sekä kansainvälisen syyttäjäyhdistyksen kanssa.

Mittarit ja seuranta:

Seurantakeinot liittyvät kaksoisrangaistavuusselvityksiin, syytepyyntöihin, syytemääräyksiin ja rikoksesta epäillyn luovuttamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Erikseen seurataan eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamiskäytäntöä ja pidätysmääräysmenettelyn aiheuttamien toimenpiteiden määrää ja sisältöä. Seurantatietoa saadaan myös jatkokoulutuksessa, avainsyyttäjien kautta saatavan palautteen muodossa ja seurantakäynneillä.

4.4 Huumausainerikollisuuden torjunta

Tavoitteet:

Asiantunteva ja tehokas syytteiden ajaminen törkeissä ja laajoissa huumausainerikosasioissa.

Erikoissyyttäjien tietotaidon syventäminen ja erikoistuminen.

Syyttäjäkäytäntöjen yhdenmukaistuminen.

Huumeiden ongelmakäyttäjien hoitoonohjauksen tehostaminen.

Syytekäytännön muotoutuminen korkeimman oikeuden ratkaisujen mukaiseksi.

Vaikutukset:

Uusintarikollisuuden vähentyminen.

Syytekäytännön yhtenäistyminen.

Syyteharkinta-ajan lyhentyminen.

Huumausainerikoksiin syyllystyneiden elämänhallinnan parantuminen ja syrjäytymisen estyminen.

Keinoja:

Erikoissyyttäjien tietotaidon syventäminen jokaisen valitsemalla erikoistumisalueella (huumausainepolitiikka ja huumausainetilanne; nuorten puhuttelumenettely; ongelmakäyttäjien hoitoonohjaus; telepakkokeinot ja poikkeukselliset tutkintamenetelmät; esitutkinta- ja muu sidosryhmäyhteistyö; amfetamiini ja sen johdannaisia koskeva oikeuskäytäntö; Subutexia koskeva oikeuskäytäntö ja korvaushoitokysymykset; huumelääkkeitä koskeva oikeuskäytäntö; huumausaineiden lähtöaineet; kansainväliset kysy-

mykset ja yhteistyö Viron viranomaisten kanssa) ja sitä kautta muidenkin syyttäjien tietotaidon lisääminen. Tutustuminen oman palvelualueen syyttäjiin ja aktivoida heitä yhteydenpitoon, jolloin tiedon siirto kentältä ja kentälle varmistetaan. Tätä kautta tavoitellaan syyttäjien tietotaidon lisäämistä ja syyttämiskäytäntöjen yhdenmukaistumista.

Korkeimpaan oikeuteen tehtävien valituslupahakemusten määrän lisääminen ja laadun parantaminen.

Mittarit ja seuranta:

Erikoissyyttäjille syyteharkintaan jaettujen juttujen merkintä erilliselle seurantalomakkeelle.

Erikoissyyttäjien pitämä työaikakirjanpito.

Valituslupahakemusten lukumäärän ja laadun seuraaminen Valtakunnan-syyttäjänvirastossa.

Voimavarat:

Erikoissyyttäjien määräyksien jatkaminen vuoden 2005 loppuun saakka.

4.5 Talousrikollisuuden torjunta

Tavoite:

Talousrikossyyttäjien ammattitaidon säilyttäminen yhteistoiminta-alueilla
Esitutkintayhteistyön tehostaminen ja siihen liittyvän ajankäytön ja sisällön mittaaminen.

Vaikutukset

Talousrikosten läpivirtauksen paraneminen.

Syyteharkinta-aikojen lyhentäminen.

Lisätutkintapyyntöjen vähentyminen.

Syyttäjien ja poliisien resurssien säästäminen oikealla ja tarkoituksenmukaisella tutkinnan kohdentamisella.

Esitutkinta-aineiston laadun parantuminen.

Mittarit ja seuranta:

ARSKA-järjestelmä.

Syyteharkinta-ajat.

Keinot ja voimavarat:

Pääkaupunkiseudulla kehitetään talousrikossyyttäjien yhteistoimintaa saatamalla heidät työnjaolliseen yhteistoimintaan ja terävöittämällä VKSV:n ohjausotetta

Paikallisissa syyttäjäyksiköissä on yhteensä 22 talousrikoksiin erikoistunutta kihlakunnansyyttäjää ja Valtakunnansyyttäjänvirastossa kaksi valtion-syyttäjää on keskittynyt vaikeisiin talousrikosasioihin. Myös muilla valti-onsyyttäjillä on ollut käsiteltävinään talousrikoksiksi luokiteltavia rikoksia.

Talousarviossa myönnetyn määrärahan avulla lisätään talousrikossyyttäjien määrää 22:sta 27:ään.

Mentoroinnin avulla turvataan päätoimisten talousrikossyyttäjien rekrytointi ja laajennetaan talousrikoksia koskevaa ammattitaitoa entistä kattavammin yhteistoiminta-alueille.

Talousrikossyyttäjille kohdistettua koulutusta ja kansainvälistä osaamisen kehittämistä jatketaan.

4.6 Väkivaltarikollisuuden torjunta

Tavoitteet:

Väkivaltarikollisuuden syyteharkintakäytäntöön ja sen yhdenmukaisuuteen kiinnitetään huomiota.

Keinot:

Syyttäjätoimen seuranta ja laillisuusvalvojien tarkastustoiminnassaan tekemät havainnot.

Vaikuttavuus:

Rikosvastuun entistä parempi toteutuminen väkivaltarikoksissa.

5 PITEMMÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEET

Keskeisin pitemmän aikavälin tavoite on syyttäjälaitoksen organisaation ja henkilöstörakenteen kehittäminen.

Toimenpiteet:

Edistetään oikeusministeriön 23.3.2004 asettaman Valtakunnansyyttäjänviraston ja syyttäjäyksiköiden toimintaan tarvittavien resurssien määrää sekä syyttäjätöiminnan tehostamiseksi tarvittavia lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutosehdotuksia selvittävän työryhmän ehdotusten pohjalta tehtyjä ja hyväksytyjä muutoksia.

Edellä mainitun rakenne- ja resurssityöryhmän työn valmistuttua tulee yhteistoiminta-alueiden voimavarat mitoittaa sanotussa selvitystyössä laaditun mallin mukaisesti. Syyttäjien ja toimistohenkilökunnan henkilötyövuosivahvuudet on sekä valtakunnallisesti että alueellisesti suhteutettava toisiinsa tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimistohenkilökunnan työnkuvia on vastaavasti kehitettävä muuttuneiden vaatimusten edellyttämien tavoin syyttäjän tointa tukeviksi.

Vaikutukset:

Syyttäjälaitoksen organisaation ja henkilöstörakenteen kehittäminen tehostaa voimavarojen käyttöä sekä syyttäjälaitoksen ohjausta ja johtamista.

6 VALTAKUNNANSYÖTTÄJÄNVIRASTON TULOSTAVOITTEET JA SYÖTTÄJÄ-LAITOKSEN YLEISIÄ TULOSTAVOITTEITA TUKEVAT TOIMET

6.1 Rikosvastuun toteuttaminen

Tavoite:

Rikosasioiden käsittelyssä muutosharkintakantelut ratkaistaan vuoden kuluessa kantelun saapumisesta virastoon.

Rikosasioiden käsittelyssä noudatetaan kohdassa 3.2.2. asetettuja joutuisuus tavoitteita.

Vaikutukset:

Kansalaisten luottamuksen parantuminen

Nopeuttaa mahdollisia jatkotoimenpiteitä rikosasian käsittelyssä

Mittarit:

Kanteluiden lukumäärä ja käsittelyaika

6.2 Yhteistoiminta-alueet

Tavoite:

Yhteistoiminta-alueiden toiminnan tehostaminen

Vaikuttavuus:

Juttujen läpivirtauksen paraneminen

Juttujen tasainen jakautuminen alueilla ja yksiköissä

Mittari:

Juttujen määrän ja laadun seuranta

Keinot:

Valtakunnansyyttäjänvirasto edistää yhteistoiminta-alueiden toimintaedellytysten turvaamista mm. yhteistoiminta-alueiden henkilöstö-rakennetta ja toiminnan ohjeistusta kehittämällä.

Syyttäjäntoimen kokonaisvaltaiseen joutuisuuteen kiinnitetään huomiota Valtakunnansyyttäjänviraston ja yhteistoiminta-alueiden välisissä tulosneuvotteluissa sekä yhteistoiminta-alueille suunnattavilla seurantakäynneillä. Tulosneuvotteluissa sovitaan tarkempia yhteis-toiminta-aluekohtaisia toimenpiteitä ja tavoitteita.

6.3 Esitutkintayhteistyön tehostaminen

Tavoite:

Esitutkintayhteistyön tehostaminen valtakunnallisesti ja sen tarkoituksenmukainen toteuttaminen.

Vaikutukset:

Rikosten läpivirtauksen paraneminen.

Syyteharkinta-aikojen lyhentyminen.

Lisätutkintapyyntöjen vähentyminen.

Syyttäjien ja poliisin resurssien säästäminen oikealla ja tarkoituksenmukaisella tutkinnan kohdentamisella.

Esitutkinta-aineiston laadun parantuminen.

Keinot:

Valtakunnansyyttäjänviraston valtakunnallisella yhteydenpidolla ja yhteishankkeilla sisäasiainministeriön kanssa pyritään luomaan edellytyksiä yhteistyön toteuttamiselle käytännössä. Valtakunnan-syyttäjänvirasto edistää esitutkintayhteistyötä koulutuksella ja ohjauksella sekä toteuttaa edellä mainitun poliisipiireille ja käräjäoikeuksille osoitettavan kyselyn.

6.4 Syyteharkintakäytännön yhdenmukaisuus ja oikeudellinen laatu

Tavoite:

Hyvän ja yhdenmukaisen syyttäjäkäytännön luomiseen ja ohjaamiseen tähtäävien ratkaisujen erottaminen muista kantelupäätöksistä.

Kehitetään kantelujen ratkaisemista koskevia menettelytapoja siten että ratkaisuja voidaan käyttää oikeuslähteinä syyttäjätoiminnan ohjaamisessa.

Vaikuttavuus:

Ratkaisujen yhdenmukaisuuden paraneminen.

Keinot:

Ratkaisujen käyttäminen oikeuslähteenä syyttäjätoiminnan ohjaamisessa.

Valtakunnansyyttäjänvirasto suorittaa erityisesti valtiosyyttäjien aluevastuun avulla syyttäjäkäytännön yhdenmukaisuuden seurantaa ja kohdentaa koulutusta ongelmallisiksi todettuihin seikkoihin. Mikäli rikosprosessin tarkistamista koskeva lainsäädäntöuudistus toteutuu, järjestetään sitä koskevaa alueellista koulutusta sekä uudistuksen toimeenpanon seurantaa.

6.5 Kansainvälinen toiminta

Tavoite:

Kansainvälisen toiminnan tehostaminen.

Vaikuttavuus:

Tehokas kansainvälinen rikostorjunta ja kansainvälisen yhteistyön nopeuden ja laadun paraneminen

Kansainvälisen viranomaisyhteistyön nopeutuminen ja laadun parantuminen.

Keinot:

Valtakunnansyyttäjän ja syyttäjäyksiköiden ulkoista ja sisäistä kansainvälistä työtä koordinoidaan Valtakunnansyyttäjänviraston kansainvälisessä yksikössä ja siihen käytetään yhden valtiosyyttäjän ja yhden ylitarkastajan työaikaa.

Vaikuttavuuden analysointiin ja syyttäjien koulutukseen käytetään myös kuuden avainsyyttäjän työaikaa.

Mittarit:

Seurantatietona käytetään Valtakunnansyyttäjänvirastoon toimitettuja ilmoituksia syyttäjillä olleista kansainvälisen rikosoikeudenhoidon asioista. Näitä asioita ovat mm. kuulustelupyynnöt, todisteiden hankkimiseen pyynnöt.

6.6 Talousrikollisuuden torjunta

Tavoite:

Juttujen tasainen jakautuminen talousrikossyyttäjille.

Juttujen käsittelyn nopeuttaminen ja laadun ylläpitäminen.

Vaikuttavuus:

Talousrikosten asianomistajien oikeusturva paranee.

Oikeudenkäynnin järjestäminen ja todistelu helpottuu

Keinot:

Vuoden 2004 alkuvuoden ratkaisukäytäntöä selvitetään parhaillaan Valtakunnansyyttäjänviraston toimesta kaikissa talousrikossyyttäjien sijoituspaikoissa tehtävän seurannan avulla. Tämän selvityksen tulokset ovat käytettävissä loka-kuussa.

7 HENKILÖSTÖ

7.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstökehykset ja toteumat	v2002 toteuma	v2003 toteuma	v2004 tavoite	v2004 ennuste	v2005 TAE
Syyttäjäyksiköt	515	507	518	502	518
VKSV	35	36	36	36	36
Yhteensä	550	543	554	538	554
HTV-enimmäismäärä	540	540	540	540	545

7.2 Syyttäjät

Jokaisen avoimen viran täyttäminen edellyttää täyttölupaa. Myös jatkossa harkitaan tarkoin kunkin viran kohdentaminen eri yksiköihin.

7.3 Toimistohenkilökunta

Tavoite:

Toimistohenkilöstö valmistelee vähintään 30 prosenttia haastehakemuksista.

Sihteerien haastehakemuksien esivalmistelu otetaan käyttöön koko maassa.

Keinot:

Toimistohenkilökunnalle järjestettävä koulutus. Järjestelmän käyttöönottoa varmistetaan alue- ja yksikkökohtaisin tukitoimin

Mittarit ja seuranta:

Jokainen yt-alue ilmoittaa missä laajuudessa toimistohenkilökunnan haastehakemusten esivalmistelu on käytössä tällä hetkellä ja seuraa määrän kehitystä vuonna 2005 (kuinka monta haastehakemuspohjaa toimistosihteeri tekee kokonaan valmiiksi syyttäjälle/monessako asiassa toimistosihteeri osittain esivalmistelee haastehakemuspohjan syyttäjälle).

Sihteerien esivalmistelemien haastehakemustan määrä/syyttäjähenkilötyövuosi.

7.4 Henkilöstön osaaminen

Tavoite:

Henkilökunnan kehittymistä tuetaan ja varmistetaan tavoitteiden saavuttamiseen tarvittava osaaminen panostamalla koulutukseen.

Johtamiskoulutusta jatketaan ja kehitetään 31.1.2005 valmistuvan työryhmän ehdotusten pohjalta. Alueellisesti toteutetaan valtakunnallinen koulutus liittyen palkkausjärjestelmän uudistukseen.

Toimistohenkilökunnan koulusta jatketaan siten, että vuoden 2005 aikana 20 uutta henkilöä on saanut koulutuksen haastehakemusten valmisteluun. Haastehakemusten esivalmisteluun liittyen toteutetaan alueellista koulutusta koko syyttäjälaitoksen henkilökunnalle.

Osaamisen kehittäminen otetaan esille tulos- ja kehityskeskusteluissa.

Keinot:

Osanottajapalautetta mukaan lukien koulutuksessa olleiden sidosryhmien palaute hyödynnetään koulutuksen suunnittelussa

Yliopistojen kanssa tehtävä yhteistyö koulutuksessa ja sen suunnittelussa

Henkilöstön osaamisen arvioinnissa hyödynnetään oikeudellisen laadun arviointikeinoja kuten Valtakunnansyyttäjänviraston suorittamassa seuran

nassa tehtyjä sekä Valtakunnansyyttäjänviraston ja ylimpien laillisuusvalvojen kanteluasioissa tekemiä havaintoja.

Alueryhmätoiminnan, avainsyyttäjätötoiminnan sekä talousrikossyyttäjien mentorointijärjestelmän käyttäminen koulutuksen keinoina.

Mittari ja seuranta:

Koulutuksen saaneiden esimiesten ja toimistohenkilökunnan määrä. Henkilöstökoulutuksen kokonaismäärää seurataan koulutuspäivien lukumäärällä/henkilö. Henkilöstön osaamisen laadun arvioinnissa hyödynnetään myös eri tavoin kerättyä palautetta

Osaamisen laatu ja hyvä ammattitaito ilmenevät myös tulostavoitteiden toteutumisen kautta.

Vaikuttavuus:

Syyttäjätötoiminnan laadun ylläpito ja parantaminen.

Kansalaisten luottamus syyttäjälaitokseen lisääntyä.

7.5 Työhyvinvoinnin edistäminen

Tavoite:

Työhyvinvoinnin edistäminen ja työuupumuksen ennaltaehkäiseminen työuupumusta.

Toteutetaan työhyvinvointia koskevia kehittämishankkeita. Saatujen kokemusten pohjalta suunnitellaan toiminnan laajentaminen koko maahan ja laaditaan syyttäjälaitosta koskeva työhyvinvointisuunnitelma.

Keinot:

Syyttäjälaitoksessa on kattava Kaiku-koulutuksen saaneiden henkilöiden verkosto.

Seurataan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittymistä osana tuloraportointia ja kehityskeskusteluita. Suunnitellaan yhteistyössä muun hallinnonalan kanssa toimiva mittaristo työhyvinvoinnin kehittämisen seurantaan.

Vaikuttavuus:

Motivoitunut henkilökunta ja työssä viihtyvyyden paraneminen.

7.6 Muita henkilöstöön liittyviä tavoitteita:

Edistetään uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoa siten, että kaikkien virkamiesten kanssa käydään tulos- ja kehityskeskustelut ja kaikki ovat saaneet koulutuksen uuteen palkkausjärjestelmään siirtymistä varten.

Kootaan tietopohja henkilöstötilinpäätöksen valmistamiseksi. Henkilöstötilinpäätös laaditaan vuodelta 2005.

8 TALOUDELLISET RESURSSIT

8.1 Yleistä

Valtion vuoden 2005 talousarvioesityksen mukaan syyttäjälaitoksen toimintamenojen (momentti 25.60.21) määräraha vuodelle 2005 on **30 411 000 euroa**. Viittä talousrikossyyttäjää lukuun ottamatta määräraha on täsmälleen yhtä suuri kuin momentin kuluvan vuoden määräraha. Ministeriö toteaa, että ministeriön kehusehdotuksesta on karsittu 336 000 euroa. Ministeriön omien laskelmien mukaan Helsingin uuden oikeustalon vuokrat, muiden toimitilojen vuokrien indeksitarkistukset ja palkkaperintö aiheuttavat 336 000 euron lisäkulun verrattuna vuoteen 2004. Henkilöstömenot edustavat lähes 90 prosentin osuutta määrärahasta. Näin ollen sopeuttaminen kehykseen edellyttää henkilöstön vähentämistä tai siirtyvän määrärahan käyttämistä.

Talousarvioesityksen käyttösuunnitelman mukaan määräraha

30 411 000 euroa jaetaan seuraavasti:

Valtakunnansyyttäjänvirasto	2 916 000 euroa,
Paikalliset syyttäjäyksiköt	26 495 000 euroa sekä
Atk- ja muut tietopalvelut	1 000 000 euroa.

Henkilöstömäärän pitäminen edellä mainitulla tasolla edellyttää siirtyvän määrärahan käyttämistä. Syyttäjälaitoksen kokonaismenoksi vuonna 2005 on arvioitu 30 642 000 euroa, jolloin siirtyvää määrärahaa kuluisi 230 000 euroa.

Tarkempi laskelma on esitetty liitteessä 3.

8.2 Toimitilat

8.2.1 Vuokrien tarkistukset

Ministeriön laskelmien mukaan vuokrien indeksitarkistukset vuonna 2005 olisivat yhteensä noin 26 000 euroa.

8.2.2 Helsingin oikeustalo

Helsingin uusi oikeustalo, johon Helsingin syyttäjänvirasto myös muuttaa, valmistuu alkusyksyllä 2004. Vuokran maksu uusissa tiloissa alkaa syyskuussa 2004. Vuokrasopimus, jolla vuokrat jyvitetään oikeustalon eri virastoille, on tässä vaiheessa vielä tekemättä. Saadun tiedon mukaan Helsingin syyttäjälaitoksen vuokrat vuonna 2004 ovat yhteensä 397 000 euroa ja vuonna 2005 yhteensä 613 450 euroa.

8.2.3 Muut hankkeet

Edellä mainittujen syyttäjäyksiköiden saattaminen täydelliseen yhteistointintaan tulee aiheuttamaan jonkin verran vuokratulujen lisäystä. Oulun, Haukiputaan ja Limingan syyttäjäyksiköiden yhdistämisestä Ouluun on arvioitu aiheutuvan noin 50 000 euron lisävuokra. Laskelma perustuu siihen, että Oulun oikeustalosta olisi järjestettävissä syyttäjäyksikölle lisätila (edellyttää toisen oikeushallinnon yksikön pois muuttamista). Vastaavasti Tampereen ja Kangasalan syyttäjäyksiköiden yhdistäminen aiheuttaa lisää vuokramenoja Tampereella. Sen tarkan määrän selvittäminen on vielä kesken.

8.3 Atk- ja muut tietohallintopalvelut

Syyttäjälaitoksen atk-järjestelmistä johtuvat käyttö- ja kehittämismenot suoritettiin vuoteen 2002 saakka ns. yhteisistä määrärahoista.

Tilinpäätöksen mukaan ja tietotekniikkakeskukselta saatujen tietojen mukaan atk-menot ovat kehittyneet seuraavasti:

	2004	2003
Palvelutuotanto		
suunnitelma	1 014 000	847 000
toteutuma	669 000	
Kehittäminen		
suunnitelma	9 000	100 000
toteutuma	6 000	
Muut menot		
suunnitelma	56 000	56 000
toteutuma	43 000	

Vuoden 2004 kehittämismääräraha on ensisijaisesti varattu Sakarin kehittämiseen. Lisäksi on kuluvan vuoden aikana varauduttu aloittamaan tilastotietokannan rakentaminen (aiheuttanee arvion mukaan enintään 220 000 euron menon).

Tietohallintoyksikkö on arvioinut, että syyttäjälaitoksen palvelutuotantoon tulisi vuonna 2005 varata 821 000 euroa. Esitetty määrärahajako, jossa atk-menoihin varattaisiin yhteensä 1,0 milj. euroa, antaisi mahdollisuuden käyttää kehittämiseen 179 000 euroa.

Kehittämishankkeissa Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää ensisijaisena POOL-hankkeen läpiviemistä, joka rahoitetaan osin ns. yhteisestä määrärahasta, Sakari järjestelmän edelleen kehittämistä ja rangaistusmääräysasioiden saattamista konekielisessä muodossa syyttäjän ratkaistavaksi.

8.4 Hankkeet, joihin lisäksi tulisi varautua

Alla oleviin hankkeisiin ei ole erikseen varauduttu määrärahaesityksessä.

8.4.1 Palkkausjärjestelmän uudistaminen

Syyttäjälaitoksen palkkausjärjestelmän uudistaminen on käynnistynyt. Neuvotteluissa on tähdätty siihen, että uusi palkkausjärjestelmä tulisi voimaan ennen nykyisen sopimuskauden päättymistä alkuvuonna 2005. Uuden palkkausjärjestelmän vaikutuksia ei ole otettu huomioon talousarvioesityksessä.

8.4.2 Eurojust edustaja

Eurojust aloitti keväällä 2002 vakinaisen toimintansa ja siirtyi keväällä 2003 Haagiin. Eurojust-syyttäjän toiminnasta aiheutuvat menot on budjetoitu ulkoasiainministeriön momentille.

9 TULOSRAPORTOINTI

Valtakunnansyyttäjänvirasto toimittaa kriminaalipoliittiselle osastolle vuoden alkupuoliskoa koskevan raportin 15.8.2005 mennessä ja koko vuotta koskevan raportin **28.2.2006 mennessä**. Raporttien sisältö- ja muutokysymykset sovitaan erikseen.

Esa Vesterbacka
Osastopäällikkö

Matti Kuusimäki
valtakunnansyyttäjä

SUORITEMÄÄRÄARVIO (SYYTTÄJÄT)

16.9.2004/CL

	2003	I puolv. 2003	I puolv. 2004	Arvio 2004	Arvio 2005
Saapuneet asiat	82 104	38 658	42 759	85 000	85 000
Ratkaistut asiat	81 166	40 405	43 343	86 000	84 500
Syyteharkinnassa avoinna	12 078	10 796	11 352	12 000	12 500
Keskimääräinen syyteharina-aika	1,7		1,7	2,0	2,0
Avoinna yli 1 v syytehark.	326	321	327	300	300
Avoinna yli 6 kk syytehark.	1 592	1 067	1 513	1 500	2 000
Käräjäoikeudessa avoinna	16 290	15 308	16 991	17 000	17 000
Rangaistusmääräykset	222 329	100 651	113 758	240 000	240 000
Istuntopäivät KO:ssa	14 456	7 654	7 649	14 500	14 500
Istuntopäivät HO:ssa	2 546	1 370	1 242	2 500	2 500

LIITE 2

SYYTTÄJÄLAITOKSEN TOIMINTAMENOT

Liite 2

	TP-2002	TP-2003	TAE-2004	kum.tot. kesä/03	kum.tot. kesä/04	muutos-%	TPE-2004	TAE 2005
87 % Syyttäjänvirastot ja -osastot								
- palkat	22 821 513	23 233 958		12 034 957	12 257 125	2 %	23 910 208	23 715 063
- toimitilat	905 612	942 325		463 978	473 715	2 %	1 135 746	1 343 746
- investoinnit	72 267	60 932		31 391	22 682	-28 %	47 374	50 000
- muut menot	1 245 989	1 265 460		541 283	687 763	27 %	1 569 722	1 570 000
- nettoutettavat tulot	-2 240	-2 575		-57	-9 120	15900 %	-9 120	
YHTEENSÄ	25 043 141	25 500 101	26 185 000	13 071 552	13 432 165	3 %	26 653 930	26 678 809
10 % Valtakunnansyyttäjänvirasto								
- palkat	1 835 269	1 950 907		998 311	1 076 549	8 %	2 048 060	2 092 000
- toimitilat	304 352	321 223		157 660	160 092	2 %	324 254	330 739
- investoinnit	7 568	40 721		22 749	12 996	-43 %	34 726	34 726
- muut menot	437 500	462 468		241 907	264 672	9 %	505 989	505 989
- nettoutettavat tulot	268	-4		-9	-73	711 %	-73	
YHTEENSÄ	2 584 958	2 775 315	2 876 000	1 420 618	1 514 236	7 %	2 912 956	2 963 454
Virastojen yhteiset menot								
3 % Tietohallinto	1 088 462	842 510	1 000 000	344 398	426 515	24 %	1 000 000	1 000 000
Siirto UM:lle		83 000						
KAIKKI MENOT YHTE	28 716 561	29 200 925	30 061 000	14 836 568	15 372 916		30 566 886	30 642 263

Talousarvio	28 989 000	29 553 000				30 061 000	30 411 000
käytettävissä	30 187 074	30 998 568				31 858 643	31 702 757
siirtyy seuraavalle vl	1 445 568	1 797 643				1 291 757	

Syyttäjänvirastojen ja	519	507				501,3	496,0
Valtakunnansyyttäjänv	35	36				36,0	36,0
HENKILÖSTÖ YH	554	543				537,3	532,0

[illegible]